

Socialistiska Partiet och POUM

Innehåll

Inledning.....	1
Litteraturtips	2
<i>Stalinister vs POUM</i>	3
Spanien skall omdanas till arbetarstat.	3
Är Stalin trotskist?	5
POUM slåss tapprast för Spaniens sak.....	6
Mot förtalarna!	9
P.O.U.M. i Madrid utmärker sig genom mod och dödsförakt	10
”Vi är stolta över ert parti”	12
Stalinisterna grundligt avslöjade som splittrare	13
Hos POUM-milisen i Lenin-kasernerna.....	14
POUM är Spaniens enda revolutionära politiska parti	16
Sovjet-Unionen och Spanien	17
POUMs förslag till katalanskt regeringsprogram.....	18
Enig front i Spanien mot fascismen	19
<i>Stalinistisk förföljelse av POUM</i>	21
POUM förklaras vara illegalt!	21
Krossas socialismen i Spanien?	22
Processerna mot revolutionärerna inom POUM	23
Angreppet mot POUM	25
Våldsaktionen mot POUM brännmärkes	26
Inställ förföljelsen mot POUM, franska socialisters krav.	28
Kommunisterna – den spanska revolutionens provokatörer och bödlar	30
Opinionsstorm med anledning av förföljelsen mot POUM	33
Moskvametoderna i Spanien väcker oro internationellt.....	35
Även Sovjet för medling i Spanien	38
Förföljelsen mot POUM kan leda till fascismens seger	41
Kommunistisk förfälskning i förföljelsen mot POUM.	42
Slutkommentar	45

Inledning

Under det spanska inbördeskriget (1936-39) var det Socialistiska Partiet (*SP*, Kilbom-Flyg) mycket aktivt i solidaritetsarbetet med kampen mot Francos fascistiska uppror. I *SP*'s press, särskilt i dagstidningen *Folkets Dagblad*, rapporterades flitigt om den militära och politiska utvecklingen i Spanien. Mycket av denna rapportering liknade givetvis den i övrig arbetarpress, men på en punkt var *SP* unikt: Det stödde det anti-stalinistiska marxistiska partiet POUM. Därför ägnade *SP* också en hel del av sin uppmärksamhet åt POUM och det är just sådana texter som denna artikelsamling vill göra tillgängliga. Artiklarna är hämtade från *Folkets Dagblad* under det första halvåret 1937, en händelserik period som fick långtgående konsekvenser för den fortsatta utvecklingen och som för POUM:s del slutade med något som närmast bör karakteriseras som en katastrof.¹

Från slutet av 1936 förde de stalinistiska kommunisterna en allt hätskare kampanj mot POUM, som beskyldes för allt möjligt, inklusive för att vara "fascistagenter". Anledningen till detta var att stalinisterna inte kunde tåla POUM:s uttalade antistalinism (som bl a yttrat sig i kritik av Moskvarättegångarna²) och det faktum att POUM bekämpade stalinisternas folkfrontspolitik. POUM (liksom anarkosyndikalisterna) menade att ett effektivt motstånd mot Franco krävde att man försvarade och fördjupade den sociala revolution som hade påbörjats då de arbetande massorna sommaren 1936 lyckades slå ned militärrevolten, medan stalinisterna ansåg tvärtom, att revolutionen måste stoppas upp och rullas tillbaka för att man i namn av "försvar av den borgerliga demokratin" skulle kunna ena sig med den demokratiska delen av borgerligheten, såväl nationellt (i Spanien), som internationellt (dvs man sökte allians med Storbritannien-Frankrike mot Tyskland-Italien-Franco). Artiklarna nedan från perioden januari – maj 1937 handlar främst om olika aspekter av detta.

En mycket viktig händelse var de s k majdagarna i Barcelona 1937, då de under lång tid ackumulerade motsättningarna i det republikanska lägret utlöstes. Gnistan som fick det hela att explodera, var en kommunistledd aktion för att ta över telefoncentralen i Barcelona från den fackliga kontroll som den hittills varit underställd. Arbetarna såg detta som en provokation och tog till vapen. Följden blev väpnad konfrontation mellan å ena sidan de mer radikala, revolutionärt sinnade strömningarna, dit den absoluta majoriteten av arbetarna hörde (anarkosyndikalister, POUM-anhängare och vänstersocialdemokrater), och å andra sidan de borgerliga och mer reformistiska riktningarna (stalinister, högersocialdemokrater och de småborgerliga och borgerliga partierna).

En viktig konsekvens av majdagarna var att stalinisterna stärkte sin ställning och en dryg månad senare lyckades de driva igenom att POUM förbjöds och ett stort antal av POUM-medlemmar fängslades. Artiklarna nedan från perioden juni – juli 1937 handlar om förföljelsen mot POUM.

Ett drygt år efter dessa händelser ställdes POUM:s högsta ledning inför rätta i Barcelona – denna rättegång (som artade sig till ett ordentligt bakslag för stalinisterna) tas upp i en särskild artikelsamling.

Förutom att jag rättat några uppenbara skrivfel (och några namnstavningar) har jag inte gjort några ändringar i själva artiklarna, men jag har tillfogat en hel del noter för att förklara eller ytterligare belysa olika frågor.

¹ På marxistarkivet finns mer material som rör *SP* och spanska inbördeskriget, bl a samtliga artiklar i ämnet ur *SP*'s teoretiska *Socialistisk tidskrift* 1936-1939, samt Ture Nermans läsvärda artikelserie (i *Folkets Dagblad*): "Spansk resa våren 1937" (totalt 13 avsnitt) – se litteraturtipsen nedan.

² Se t e x [Resolution om Moskva-processen av P.O.U.M.s exekutivkommitté \(augusti 1936\)](#)

Litteraturtips

I anslutning till artiklarna görs inga försök att mer sammanhängande beskriva vare sig Socialistiska Partiets politik eller spanska inbördeskriget. Därför ges här lästips.

1. *Socialistiska partiet*

Håkan Blomqvist: [Gåtan Nils Flyg och nazismen](#), Politisk biografi över en av SP:s främsta ledare. SP:s Spanien-politik behandlas i kapitel 8, "Förhoppningens tid".

Kennerström, Bernt: [Socialistiska partiet och spanska inbördeskriget](#).

2. *Spanska inbördeskriget*

B. Bolloten: [Spanska inbördeskriget: Revolution och kontrarevolution](#) (utdrag)

P. Broué: [Den spanska revolutionen \(1931-1939\)](#) (fransk uppl. 1973)

F. Claudín: [Den olägliga revolutionen \(Spanien 1936-1939\)](#) (sv. uppl. 1979)

Pelai Pagès: [Stalinisterna och POUM under inbördeskriget i Spanien](#).

Tidsdokument (SP):

August Spångberg: [Spanien i revolution](#) – Broschyr från 1937.

[Om spanska inbördeskriget](#). Artiklar från *Avantgardet* (organ för SP:s ungdomsförbund).

[Socialistisk Tidskrift om spanska inbördeskriget](#) innehåller alla artiklar som publicerades om Spanien i Socialistiska Partiets teoretiska tidskrift under åren 1936-39.

Ture Nerman: [Spansk resa våren 1937](#) – "Klassisk" artikelserie.

Komintern:

[Stalin, Komintern och den spanska revolutionen](#). Dokument från andra halvåret 1936.

[Sovjetunionen, Komintern och Spanien våren 1937](#). Interna Kominternrapporter.

3. *Om POUM*

A. Durgan: [De spanska trotskisterna och grundandet av POUM](#) och [Marxism, krig och revolution: Trotskij och POUM](#), samt [Trotskij, POUM och majhändelserna \(1937\)](#),

M. Fahlgren: [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#)

Tidsdokument:

[Vad är och vad vill P.O.U.M.](#) (1936)

[Processen mot POUM - Artiklar ur Folkets Dagblad och Arbetaren](#)

[Processen mot POUM - Artiklar ur Ny Dag \(SKP:s dagstidning\)](#)

[För en revidering av POUM-rättegången eller omedelbar amnesti](#) (november 1938)

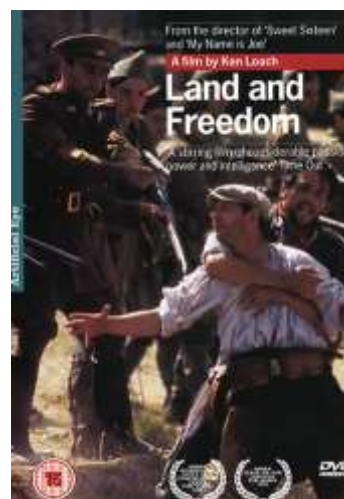
George Orwell: [Hyllning till Katalonien](#) (utdrag).

På marxistarkivet finns mycket annat material (böcker, artiklar) om behandlar olika aspekter av spanska inbördeskriget.

Film

När man talar om POUM och spanska inbördeskriget så bör man inte förbigå Ken Loach film *Land och frihet*, som handlar om POUM och de händelser som tas upp i artiklarna – *Se den!* Eftersom denna film avslöjar stalinisternas ödesdigra roll i denna historia, så är det inte så underligt att filmen möttes av ilska reaktioner från stalinistiskt håll – en del av dessa reaktioner och den debatt som den initierade finns samlade på marxistarkivet: [Land och frihet - recensioner och debatt](#).

Martin Fahlgren (15 september 2008, uppdaterat sept. 2020)

Stalinister vs POUM

Spanien skall omdanas till arbetarstat.³

Den sociala revolutionen på dagordningen. Kommunisterna har svikit.

Folkets Dagblads utsände på massmöte i Barcelona

Det oberoende förenade marxistiska partiet har hållit ett glänsande möte på Olympia i Barcelona. Det var de internationella politiska förhållandena och de närmaste uppgifterna för den sociala revolutionens genomförande som behandlades.

Ett möte bland de sydländska folken är i och för sig en upplevelse för den som ej förut varit med om något sådant. 10 000 personer var här samlade i en lokal, alla begeistrade och entusiastiska för sitt socialistiska parti och för dess anvisande av riktlinjerna för den socialistiska kampen. De våldsamma, spontana sympatityttringar, som kommer fram, rycker även med en mera kallt tänkande nordisk – socialist.

En sydlänning talar inte endast med munnen, han talar med hela kroppen och publiken följer hans livliga mimik lika mycket som den följer talets innehåll. Men för mig är naturligtvis det som sägs det väsentliga. Man får lära mycket vid talarnas upprullande av den spanska revolutionens stora problem.

Massorna vill den sociala revolutionen

Den borgerliga revolutionen, vars resultat nu försvaras av alla för de demokratiska rättigheterna kämpande partier, håller på att gå över i den sociala revolutionen. Och den sociala revolutionen vid fronten och bakom denna förverkligas tack vare massorna i de olika organisationerna som i de flesta fall bryter partiskrankorna och tillsammans med det oberoende socialistiska enhetspartiet och C.N.T. (den syndikalistiska landsorganisationen) bygger upp förutsättningarna för den sociala revolutionens seger.

Och vilka är då dessa förutsättningar? Det tycks mig att de i nuet i huvudsak är två. Den första är motsättningen mellan arbetarna och företagarna i de olika länderna. Den andra är motsättningen mellan de olika imperialistiska grupperna och länderna. Det gäller för oss socialister att riktigt förstå de sistnämnda motsättningarna, då de i ett visst skede, som nu i det spanska, kan få vågskålen att väga över till den sociala revolutionens förmån.

Tillbakahållande krafter.

En sak skall vi dock hålla i minnet och det är att inom det borgerligt-demokratiska Spanien finns det krafter som inte syftar längre än till upprätthållandet av den borgerliga demokratin. För tillfället samverkar vi med dem under alla förhållanden för att slå ned den fascistiska angriparen, men under själva denna samverkan ställer vi mot dem vår socialistiska uppfattning om det kapitalistiska samhällets likviderande.

Det var det första som framhölls på det stora målet i Olympia. Så gällde det frågan: Vilka krafter ansluter sig till dem som inte vill föra revolutionen till slutet?

Här nämndes den borgerliga vänstern, Companys parti, P.S.U., som är kominternorienterat och några andra mindre borgerliga partier, som på ett tidigt skede anslutit sig till den s.k. folkfronten. Det parti, som går längst till höger och som till och med vill riskera segern över de spanska fascisterna, är kominternpartiet, som verkar inom P.S.U.

Kommunisterna vädjar till patriotism och kamp för fosterlandet.

---

³ Publicerad i **FD 15.1 1937**

Kamrat Nin, tidigare justitieminister i den katalanska regeringen, citerade "Mundo Obrero", organ för kominternpartiet. Där skrevs under rubriken: "Vårt andra krig för Spaniens oavhängighet", "Spanjorer. Fosterlandet är i fara."

"Detta är vårt andra oavhängighetskrig. Utlandet angriper den spanska republiken, vilken är ett uttryck för hela folkets vilja. År 1808 försvarade det spanska folket den minnesvärda andra maj i Madrid sin oavhängighet och jagade ut ur Spanien Napoleons här. Även nu skall de inträngande fascisterna jagas ut från vårt land. Appellen att fosterlandet är i fara riktas till alla arbetare, till alla fria människor, till alla som sätter sitt lands frihet högt, Fosterlandets appell, det av de inträngande fascisterna beträdda fosterlandets, följer de galleiska bönderna, de andalusiska bönderna, de fattigaste och ärligaste patrioterna, som skäms över att se sitt land, sitt älskade fosterland, beträtt av Europas fascistiska horder."

Detta är nog för att visa, att det som Komintern ställer på dagordningen i den spanska revolutionen inte är socialism utan är samma fosterlandskärlek, som det gamla, feodala Spanien mobiliserade mot Napoleon.

Jag påminner mot i detta sammanhang Lenins mycket diskuterade broschyr "Imperialismen och socialismens splittring". Där säger Lenin att imperialismen är krigets men också de sociala revolutionernas epok.

Att nu tala om att det gäller att fullfölja den borgerliga revolutionen i Spanien är i och för sig riktigt, men att skriva att den borgerliga republiken är de revolutionära socialisternas mål, det är skamligt, värre än Noske i Tyskland 1919, svika sitt revolutionära förflutna och löpa över till de småborgerliga inkonsekventa, vid vissa tillfällen till kontrarevolution förfallna krafterna, som vilken dag som helst kan svika försvaret med de angripande fascisterna.

Kommunisternas svek.

I fortsättningen skriver "Mundo Obrero", att det är ett misstag tro, att det är den sociala, proletära revolutionen som står på dagordningen. Det är enligt kommunisternas uppfattning i stället den borgerligt demokratiska revolutionen.

Detta ger ju bara helhetsbilden av kommunisternas svek mot de socialistiska principerna. I Ryssland reste sig den borgerliga revolutionen till sitt avgörande angrepp i februari 1917. Bolsjevikerna vägrades inträde i den borgerliga regeringen, och de torde knappast ha ingått i den, om de blivit erbjudna plats. Den borgerliga revolutionen har stått på dagordningen fem år i Spanien, och så länge icke de revolutionära krafterna blir tillräckligt starka att överföra den borgerligt-demokratiska revolutionen i den sociala revolutionen, kommer Spaniens arbetarklass att till sista blodsdroppen få kämpa mot de stora kapitalistiska gruppernas strävanden att uppbygga en fascistisk diktatur i landet.

All makt till arbetarråden är kravet.

Med erfarenheterna från utvecklingen av den ryska revolutionen mellan februari och oktober 1917, med erfarenhet från de sista veckornas uppbyggande av bonde-, arbetar- och soldatråd inom Spanien, fastslår vi att den sociala revolutionen, mot kommunisternas vilja tränger sig fram och är aktuell.

Därför står för de avgörande revolutionära krafterna på dagordningen att sammankalla en kongress, till vilken de spontant uppvuxna råden inkallas för att uppdraga linjerna för socialisering av landets industri och naturrikedomar samt för att åstadkomma arbetarrådets kontroll över de viktigaste ekonomiska posterna.

P.O.U.M. och C.N.T. vill den sociala revolutionen. De vill ett uppbyggande av en det arbetande folket trogen röd armé, och detta kommer att genomföras. Miljoner människor bakom fronterna sluter sig till socialiseringsparollen. Tusentals kämpar vid fronterna säger sig endast stri-

da därför, att kamraternas skall tillförsäkra dem förutsättningen att segra. Dagarna är räknade till dess det är moget att ställa parollen: All makt till råden! Det är inga spekulationer i det blå, det är dagens hårda verklighet, som reser den frågan. Och mot de faktiska ekonomiska förhållanden och de subjektiva krafter, som C.N.T. och P.O.U.M. representerar strider alla förgäves. Morgondagen skall ge svar på frågan om Komintern är redo att gå längre än den hittills gått. Eller om det objektivt kommer att medverka till att fascisterna segrar över de revolutionära krafterna, när utvecklingen av kampen själv ställer förverkligandet av socialism på dagordningen.

I nuet finns stora förutsättningar för seger. Den första och den avgörande är, att man inte sviker, vad man förklarat sig vara anhängare av – socialismen. I det tecknet gick P.O.U.M.:s stora möte på Olympia. Så skall vi förstå våra spanska kamraters kamp.

*Ev. H.*⁴

Är Stalin trotskist? ⁵

Är det inte som en fläkt från fordom – det vill säga för så där en sju, åtta år sen – när man i dag läser den kommunistiska pressen och de där förekommande definitionerna av de spanska POUM-anhängarna? Ungefär så lät det om oss vid vår skilsmässa från Moskva. Nu är ju det svenska folklynnat åtskilligt mer tempererat än det spanska. Vi var blott ”renegater”, ”förrädare” och ”trötta opportunisterna på väg till socialfascismens läger”, och det verkar ju rena västanfläkten mot vad POUM:arna är. De kallas ”värdiga kumpaner till Kirovs mördare”, ”representanter i Spanien för Hitlers politik”, ”uslingar” etc. Ett har vi emellertid alla gemensamt: vi är ”trotskister”. Men som ingen tycks kunna ge en förklaring på vad trotskist i själva verket är, kan ju tillvitelserna tagas med lugn.

Ja, vad är en trotskist? Inte ens de herrar, som i Moskva blåst ut hjärnan på dussintals trotskistelement, och sålunda haft det mest påtagliga åskådningsmateriel till förfogande, har lyckats ge en acceptabel förklaring. Att det emellertid är en person, som är till en oerhörd förargelse för varje tvättakta stalinist, det torde vara tydligt. Och om vi kastar en blick på listan ska vi finna att där finns en del ganska respektabelt folk. Sällskapet är inte så allt igenom dåligt.

Om vi också inte räknar Trotskij själv, ty han har ju strängt taget inte med saken att göra, finns där i alla fall de flesta ledande personligheterna vid den ryska revolutionens genomförande. Där finns alla dessa Lenins gamla vänner och Marx’ mycket kloka uttolkare och efterföljare, som idag antingen är avrättade, häktade, förvisade eller avsatt av densamme Marx’ och densamme Lenins ”bästa och trognaste lärjunge”, den tusenfaldigt motto geniale Stalin. Där finns alla dessa, som brutit med Komintern, därför att de vägrat acceptera kompanitänkandet eller därför att de hållit fast vid den revolutionära socialismens teorier. Att hålla fast vid en sådan teori är nämligen nu lika farligt som det förut var att inte göra det. Alla människor kan bli utsatta för misstanken att vara trotskister. Utom en enda hittills: kamrat Stalin. Men är det nu i själva verket så säkert?

I den nu så aktuella spanska fejden består som bekant den största skiljaktigheten mellan kommunisterna och POUM däri, att de förra vill den borgerliga demokratins återupprättande, medan de senare vill att uppgörelsen med francobanditerna också ska bli en uppgörelse med kapitalismen som sådan. POUM vill den sociala revolutionens genomförande. Kommunisterna vill krigets skiljande från revolutionen, för att så kompromissa med övriga anhängare av det rådande regeringssystemet. POUM-anhängarna har visserligen ingen förbindelse med

⁴ *Ev. H.* är *Evald Höglund* från Socialistiska ungdomsförbundet, som var i Spanien i december 1936.

⁵ **FD 23.1 -37** (ledare).

Trotsky, men sägs i alla fall självklart vara trotskister. Stalinisterna vill vara stalinister och ingenting annat.

Men vad säger nu Stalin själv om sådant folk som hans ledande spanska anhängare synes vara? I sitt förord till boken "På vägen till oktober" (på svenska i "Leninismens grundfrågor") tar han Trotsky mycket allvarligt vid örat, tillvitande honom de värsta politiska felaktigheter beträffande analysen av oktoberrevolutionen i Ryssland. Själv framträder han som leninismens apostel. Och ställer han frågan:

"Vari består leninismens viktigaste strategiska regel?

Den består i erkännandet av att:

- 1) de kompromissvänliga partierna är det farligaste sociala stödet för revolutionens fiender under den period, då revolutionsutbrottet närmar sig;
- 2) utan att dessa partier isoleras är det omöjligt att störta fienden (tsarismen eller bourgeoisin);
- 3) under revolutionens förberedelseperiod måste därför pilarna riktas så, att dessa partier blir isolerade, att de breda arbetande massorna skiljer sig från dem."

Stalin har naturligtvis rätt. Att förneka det vore att bringa slag på herrarna vid Jakobsgatan och så hade vi tvärt en anklagelse för terrorism på halsen. Men de spanska kommunisterna *är ju ett sådant där kompromissvänligt parti*, och enligt Stalin följaktligen stöd för revolutionens fiender.

POUM-anhängarna däremot vill inte kompromissa, de vill revolution, de har förstått leninismens viktigaste strategiska regel så som Stalin rekommenderat den – ändå är de trotskister!

Vilket är nu vad och vad är nu vilket? Är det Stalin själv, som är trotskist eller är det de spanska kommunisterna som är det? Vi undrar, det är därför vi frågar.

*U.M.*⁶

POUM slåss tapprast för Spaniens sak⁷

Glänsande betyg från överkommandot. Dräpande svar på kommunistlögner.

Vi har alla ingenting emot att de underliga individer som redigerar kommunistbladet Ny Dag envisas att uppträda på ett sätt, som effektivt måste beröva dem den lilla gnutta av aktning och respekt, som de till äventyrs haft bland tänkande arbetare och andra hederliga människor. Den speciella art av vansinne, som ibland tar sig uttryck i denna moraliska självmordsmani, är dock lite svårt att förstå. Beträffande Spanien har deras förnämsta intresse numera blivit att utmåla de i de republikanska truppernas led för Spaniens frihet och för bevarande av de socialistiska landvinningarna tappert kämpande medlemmarna av P.O.U.M. (Arbetarnas marxistiska enhetsparti) som fascister och svarta skurkar. De följer därvid visserligen hundtroget i Kominterns ledband och imiterar så gott de förmår det smutsiga exempel som satts av deras spanska partivänner. Men vad är meningen? Är det att hjälpa till att provocera fram inbördeskrig inom de antifascistiska styrkorna i Spanien? Utanför Spanien kan i varje fall inte kommunisternas skrån få annat resultat än att skämma ut dem i alla kretsar, där anständigheten ännu anses ha betydelse.

Vidrigt lögnuppkok

I går serverade Ny Dag i en trespaltig rubrik lögnen: "POUM-trotskyisterna deserterar från fronten". Den följdes av ytterligare två lögner: "Uppträder som Hitlers och Francos hjälpare.

⁶ Signaturen *U.M.* är troligtvis *Uno Modin*

⁷ **FD 3.2 -37.** Denna osignerade artikel är förmodligen skriven av *Evald Höglund*

Koncentrerar sig helt på hetsen mot folkfronten och mot Sovjet.” Den efterföljande artikeln var en väv av gamla vederlagda och nya lögner, fullt värdig moraliska bankruttörer.

Själva uttrycket ”POUM-trotskister” är, som alla vet, en lika grov som enfaldig lögn. POUM består inte av trotskister. Ingen har skarpare angripit POUM:s politik än just Trotskij. Även om han inte har förfallit till Kominternherrarnas vidriga smådetrafik.

Ny Dag är också dum och fräck nog att återigen komma dragande med den hundrafalt ihjälslagna lögnen att POUM:s representant Nin jagades bort ur den katalanska regeringen av samtliga övriga i denna representerade arbetarorganisationer.

Så kommer en lång rad historier om hur POUM:s kolonner överallt har deserterat då det gällt strid, övergett strategiskt betydelsefulla positioner och därigenom spelat fascisterna i händerna samt generellt uppträtt som förrädare. Dessa historier är samt och synnerligen uppbyggda, produkter av sjuka hjärnor eller medvetna skurkar. ”Inga trotskister vid fronten”, meddelar Ny Dag. Det är kanhända sant, men då tidningen med ”trotskister” menar medlemmar av POUM är det en illvillig lögn. POUM, vars ledare Maurín arkebuserats av fascisterna⁸ och vars ungdomsledare Vidal stupat i strid mot samma fascister, har 8 000 man kämpande i de främsta eldlinjerna.

Inga desertörer i POUM

Folkets Dagblad har underställt kamrat Evald Höglund, som just återvänt efter en längre tids vistelse i Spanien, Ny Dags artikel. De kommentarer som kamrat Höglund ägnar utgjutelsen är ord och inga visor.

– Anländ till Stockholm från Barcelona, säger kamrat Höglund, möts jag av de svenska stalinisternas svinaktiga lögner om den spanska POUM-milisen. Det finns inga desertörer hos denna. När jag lämnade Barcelona för fyra dagar sedan genomförde Juventud Comunista Ibérica (POUM:s ungdomsrörelse) en intensiv värningskampanj, vilken syftade till att stärka ställningarna vid Huesca. De vänsterrepublikanska ledarna meddelar att de modigaste trupper som kan uppbringas på Madrid-fronten är POUM-milisen. Och dessa modiga kämpar får finna sig i att stalinisterna censurerar ”Kommunistiska manifestet” när ett citat därur införes i deras fronttidning.

De verkliga sabotörerna

De verkliga sabotörerna på fronterna är PSUC-männen, fortsätter kamrat Höglund. De talar för militarisering av milistrupperna för att åstadkomma ”enhetskommando”, som det så vackert heter. Men exempelvis på Aragon-fronten kör de omkring med bilar fullastade med soldater när Durutti-kolonnen erövrat en ställning vars hållande krävde förstärkning. Två eller tre timmar för sent begav de sig äntligen fram, och sedan lade man skulden för nederlaget på Durutti-kolonnen.

Herrar stalinister kan också erinra sig hur en del av deras milistrupper retirerade från ställningar i Madrid utan att bjuda något effektivt motstånd och att det blev Durutti-kolonns uppgift att efter sin ankomst till Madrid återerövra de ställningar som stalinisternas trupper övergett.

Hrr stalinister ska inte inbilla sig att okunnighet råder om deras uppträdande i dagens kamp mot fascismen. Republikens terrorister och sabotörer ska de söka bland sina egna anhängare. Fråga CNT och FAI om deras uppträdande vid en begravning i Valencia, fråga dem om händelserna i Madrid när tre CNT-män mördades, fråga Juventud Comunista Ibérica om stormandet av deras expeditioner i Madrid. Det finns åtskilligt mer att erinra om, och vi ska återkomma med detaljer ifall stalinisterna fortsätter med sina provokationer.

⁸ Detta var vad man trodde vid den tiden. I själva verket hade Maurín tillfångatagits och satt i fängelse. Denna fråga tas upp utförligare i en senare not nedan.

Sanningen om Nin.

Till stalinisternas ständigt återkommande lögn att samtliga partier och organisationer krävde Nins avgång ur katalanska regeringen vill jag endast åter erinra om att Nin avgick ur Generalidad för Katalonien uteslutande därför att Sovjet-Unionens konsul krävde det, säger kamrat Höglund vidare. Denne gav Generalidad tre dagars respittid för att avlägsna Nin från justitje-ministerposten. Om kravet inte uppfylldes, skulle sovjetkonsuln vägra att överlämna lasten från en i Barcelonas hamn liggande ångare till Generalidad. CNT (den syndikalistiska organisationen) kämpade i tre dagar mot avlägsnandet av POUM:s representant. CNT, som är Kataloniens största arbetarorganisation, har aldrig krävt avlägsnandet av POUM:s representant, men nödgades under de rådande svårigheterna böja sig för sovjetkonsulns kategoriska krav.

Efter det tal som en representant för JSU (Juventud Socialista Unificado)⁹ höll i Valencia får man emellertid en god insyn i herrarnas avsikter. Stalinisternas meningsfränder förklarar ju därnere, att de ”inte är socialister, inte marxister, inte vill den proletära revolutionen”. Om leninismen är trotskism, ja, då är även jag trotskist. Herrarnas beljugande av POUM i Trotskij-frågan motsvarar deras lögn på andra områden. POUM är inte trotskistiskt. Den består av revolutionärer och marxister, vilket stalinisterna förklarat att de inte är.

Men liksom arbetarna i Katalonien besegrade den fascistiska militärkamarillan den 19 juli utan någon större insats från stalinisternas sida, så kommer de också, trots dessas bromsande, att genomföra den revolutionära uppgift de har satt sig före.

Officiella meddelanden från Spanien bidrar till det fullständiga avslöjandet av de kommunistiska lögnerna. Arbetarnas stridskrafter har under den senare tiden kunnat notera betydelsefulla framgångar vid Huesca. Den i operationerna deltagande milisen omfattade den ”röda och svarta” kolonnen, POUM-kolonnen och Barbastro-kolonnen. I den officiella rapporten heter det:

”Den obeskrivliga entusiasm, varmed den ’röda och svarta’ kolonnen gick till angrepp norr om Nueno, Barbastro-milisen vid Arascues och POUM-kolonnen i centrum av Virgen del Oliver-regionen har aldrig överträffats i detta krig.”

Befälhavaren för Norra militärkommandot, överstelöjtnant Gomez Garzía, sände en gratulationsskrivelse till POUM-medlemmen Rovira, som förde befälet över de i denna aktion deltagande trupperna. Han skrev:

”Ni kan vara stolta över er organisation och över det hjältemod som visades av de styrkor som ingick i Lenin-divisionen, som ansvarade för erövrandet av Arascues-kullarna. Jag gratulerar er, och jag gratulerar mig själv för att under mitt kommando ha styrkor, vilkas moral är så ypperlig.”

Lenin-divisionen utgöres av POUM-milis, och det erkännande de fått av befälhavaren för de förenade antifascistiska är det bästa svaret på kommunisternas smutsliga anklagelser, att POUM är allierat med fascisterna.

---

⁹ JSU, Förenade socialistiska ungdomen, bildades genom en sammanslagning av de kommunistiska (stalinistiska) och socialistiska ungdomsförbunden, men stalinisterna tog snabbt hand om ledningen av denna organisation. Dess mest kände ledare var Santiago Carrillo, som senare (1960) blev generalsekretare i det spanska kommunistpartiet, en post som han innehade till 1982. Några år senare (1985) hamnade han i minoritet i kommunistpartiet, varvid han och hans meningsfränder uteslöts. De försökte då bilda ett nytt kommunistiskt parti, vilket dock blev ett fiasko och de flesta av dess medlemmar gick med i det spanska socialistpartiet, dock inte Carrillo (han var inte välkommen pga av sin historiska roll i kommunistpartiet).

Mot förtalarna! ¹⁰

I ”Die spanische Revolution”, tyskspråkigt organ för vårt broderparti P.O.U.M., skrives:

Arbetarnas Marxistiska Enhetsparti (P.O.U.M.) i Spanien hette ursprungligen Arbetar- och bondeblocket. Skapandet av arbetare- och bondeblocket skedde då Komintern genom sin ultravänsterpolitik år 1931 splittrade Spaniens kommunistiska parti. Kampen för arbetarklassens aktionsenhet – för vars skull Maurín uteslöts ur K.P. – fullföljde arbetar- och bondeblocket fram till parollen i oktober 1934: ”Allians mellan arbetare och bönder!” P.O.U.M. bedriver en klar socialistisk politik. Det är anslutet till Internationella Byrån för Socialistisk Enhet (Londonbyrån).

Den 19 juli stod P.O.U.M. i hela Katalonien i främsta linjen av kampen mot fascismen. P.O.U.M. och C.N.T. räddade med sin hjältemodiga kamp situationen i det antifascistiska Spanien. Mot P.O.U.M., som i denna kamp förlorat sina bästa funktionärer – Maurín (P.O.U.M.:s grundläggare och generalsekreterare), Germinal Vidal (generalsekreterare för ungdomsförbundet) och hundratals andra kamrater – och som har c:a 8 000 milismän vid fronten, har lössläppts en förtalskampanj i nationell och internationell skala. Vi citerar först ur ”Izvestija:

”Trotskisterna (därmed avses P.O.U.M.) fullföljer en förräderipolitik; de spelar rollen av provokatorer i fascismens tjänst och till följd därav tjänar deras politik endast rebellgeneralernas samt deras tyska och italienska uppdragsgivares intressen.”

Vi måste slå ihjäl denna legend om trotskism. P.O.U.M. är inget trotskistiskt parti; Trotskij och trotskisterna upphör icke att angripa P.O.U.M. i sin press. Men den i Kominterns tjänst stående pressen är intresserad av att vidmakthålla legenden för sina syften. P.O.U.M.:s revolutionära politik i Spanien är i grunden olik Kominterns borgerligt demokratiska politik och den politik som bedrivs av den sovjetiska ambassadören i Barcelona. Vårt broderparti har från resningens första dag höjt den sociala revolutionens krav och kämpat för deras förverkligande. Kampen mot de fascistiska banden är ett revolutionärt krig för att slå ned de fientliga trupperna och samtidigt för att avskaffa kapitalismen såsom fascismens härd. Kriget avslutas segerrikt för arbetarklassen endast om man lyckas mobilisera alla arbetarnas och böndernas revolutionära krafter i fabriken, vid fronten och – i Marocko! Därför att P.O.U.M. vill revolutionen och uttalar för massorna att den vill revolutionen, just därför försöker man förtala P.O.U.M. som ”kontrarevolutionärt” inför massorna. Metoden är bekant. Från kadetterna ända till mensjevikerna skrek de ryska kontrarevolutionärerna 1917, att Lenin var den tyske kejsarens agent.

Vi återger ur ett inre cirkulär från generalsekretariatet för P.S.U.C. (Kataloniens förenade socialistiska parti), vilket är anslutet till Tredje Internationalen:

”P.O.U.M. intar en kontrarevolutionär ställning.” ”P.O.U.M. följer en linje som överensstämmer med den internationella fascismens provokatoriska politik.” – ”P.O.U.M. spelar en brottslig roll.”
 ”Man måste avslöja P.O.U.M.:s ledare som provokatorer, vilka nästlat sig in i arbetarklassens led för att förrinta arbetarrörelsen. Man måste avslöja dem som sådana inför arbetarklassen. – Vi hoppas att ni ingående diskuterar denna fråga och att edra resolutioner är fasta och beslutsamma, såsom det anstår ett järnfast parti.”

Komintern förföljer P.O.U.M. med särskilt raseri, därför att P.O.U.M. kämpar gemensamt med de övriga oavhängiga arbetarpartierna för den internationella arbetarrörelsens förnyelse. Även det engelska I.L.P., det tyska S.A.P. och våra broderpartier i andra länder indrages i hetskampanjen på grund av sitt öppna uppträdande för den spanska revolutionen och för

¹⁰ FD 5.2 -37 (ledare)

revolutionens parti P.O.U.M. Trots detta inser den internationella arbetarklassen allt mer och mer att kampen i Spanien icke gäller republiken utan att alternativet endast lyder: fascism eller socialism.

Man förlåter inte P.O.U.M. att det intar en oavhängig och kritisk ställning till Sovjet-Unionen, att det protesterat mot moskvaprocessen och avrättningarna. Sovjet-Unionen lämnar Spanien hjälp – den har i sitt eget intresse ställt sig på spanska regeringens sida. Den hjälp som Spanien i dag får av Sovjet-Unionen erkänner vi. Men vi motsätter oss varje försök att lämna dem denna hjälp mot politiska villkor, som strider mot den spanska revolutionens behov. Den spanska arbetarklassens oavhängighet är ej till salu, och P.O.U.M. kommer varken att underkasta sig Stalins eller någon annans kontroll. P.O.U.M. kämpar för ett socialistiskt Spanien och uppfyller sin internationella plikt, alldeles särskilt mot Sovjet-Unionen.

Ur ”Bandera Roja”, det spanska kommunistpartiets organ citerar vi:

”Man måste betrakta P.O.U.M.:s element som lika farliga eller farligare än de, som belägrar Madrid. Man måste betrakta dem som femte kolonnens (de fascistiska spionernas) generalstab. Som den femte kolonnen måste man förintä dem utan förbarmande.”

Denna kampanj mot P.O.U.M. har redan burit frukt. I Madrid har ungdomar från det förenade ungdomsförbundet, som är anslutet till Kommunistiska Ungdomsinternationalen, överfallit och ödelagt vårt ungdomsförbunds (Juventud Comunista Ibéricas) lokal. Man hotar överallt våra tidningsförsäljare. Under trycket av den stalinska apparaten har P.O.U.M. drivits ut ur katalanska regeringen. Man övergår till att icke endast fordra utan också förbereda fysiskt förintande av P.O.U.M. – och detta mot de kommunistiska medlemsmassornas vilja, som icke gillar dylika metoder. Det är en brottslig plan, som endast fascismen kan dra nytta av. P.O.U.M. har icke provocerat, men ämnar inte heller tolerera några provokationer av andra. Vi påvisar den överhängande faran, som reser sig mot P.O.U.M. såväl som mot den spanska revolutionen.

P.O.U.M. kommer denna kritiska situation att sätta in all sin kraft och allt sitt inflytande för att uppehålla den revolutionära aktionsenheten samt trygga och genomföra den sociala revolutionen i Spanien.

P.O.U.M. i Madrid utmärker sig genom mod och dödsförakt¹¹

Får erkännande för sin tappra kamp mot fascismen. Men enligt Ny Dag är de fascister och förrädare

Kommunisternas huvudsakliga intresse med avseende på det spanska inbördeskriget har blivit att beljuga och smutskasta det mot fascismen och för den sociala revolutionen tappert kämpande spanska arbetarpartiet P.O.U.M. Deras medvetna och vidriga lögner har fullständigt vederlagts undan för undan, men kommunistpressen och Kominterns ledning fortsätter med trafiken med en envetenhet som verkligen borde vara värd en bättre och hederligare sak.

För några dagar sedan spred de lögnen att P.O.U.M.:s milis i striderna på alla utsatta punkter avviker och deserterar. När vi till svar härpå kunde publicera militärledningens officiella erkännande att P.O.U.M.:s milismän i stället på ett särskilt sätt utmärkt sig för sin tapperhet, skicklighet och dödsförakt, var det enda som Ny Dag kunde göra att retirera med några skällsordsglosor.

Men herrarna ger sig inte. När de blir ertappade med en lögnhistoria, hittar de bara på en ny. I går kom Ny Dag igen.

---

¹¹ FD 10.2 -37

”Spanska försvarsrådet gör upprensning med P.O.U.M.-förrädarna”, hette det i rubriken, och Ny Dag jublade så som den annars endast kan göra över en bättre avrättning av gamla bolsjeviker i Moskva. ”Trotskisternas tidningar och radio i Madrid förbjudna”, berättas det vidare – att P.O.U.M. inte är trotskistiskt betyder ju ingenting för patologiska lögnare. Och så tillägger det: ”Även syndikalisterna kräver att ledarna ställs inför domstol för sitt stöd åt fascisterna”.

Det sista är rena lögnen. Syndikalisterna (C.N.T.) och P.O.U.M. står på samma linje i det spanska frihetskriget. Båda organisationerna är eniga om att kriget och den sociala revolutionen inte får åtskiljas – båda måste föras till seger –, medan kommunisterna blivit så ”revolutionära” att de nöjer sig med den borgerliga republiken.

Det är möjligt att C.N.T. i Madrid har *tvångs* att underteckna krav på åtgärder mot P.O.U.M. Därom vet man intet förrän det kommer bekräftelse från vederhäftigare håll än Ny Dag. Men så mycket är känt att det i så fall endast är fråga om tvång. Ty dylikt har hänt förut: i Katalonien. Där tvingades som bekant C.N.T. mot sin vilja att böja sig för kommunisternas krav att P.O.U.M.:s representant skulle avlägsnas ur regeringen, sedan sovjetkonsuln gett ultimatum att frihetskämparna annars skulle avstängas från all hjälp från Sovjet-Unionen. För sovjetregeringen har nämligen P.O.U.M.:s krossande blivit viktigare än antifascisternas seger.

Om P.O.U.M.:s tidning i Madrid har förbjudits, så överraskar det emellertid inte. Det var snarare väntat. Ty den har tidigare censurerats, bl. a. för att den varit fräck nog att citera Marx’ och Engels’ ”Kommunistiska Manifestet”. Och dylikt är tydligen rena fascismen även i kommunisternas ögon numera.

Med kommunisternas nuvarande inställning kan man mycket väl förstå följande vidriga utgjutelser i Ny Dag:

Försvarsrådets åtgärder hälsas med tillfredsställelse av de antifascistiska massorna såsom ett första steg till krossandet av de trotskistiska förräddarorganisationerna som outtröttligt bistår de spanska, tyska och italienska fascisterna vid deras försök att förvandla Spanien till en koloni och ett uppmarschområde för de fascistiska makterna.

Är det möjligt att P.O.U.M. som på andra fronter har fått det militära befälets erkännande såsom främst och tapperhet i kampen mot fascismen, i Madrid har utmärkt sig på rakt motsatt sätt, d.v.s. genom rena förräderiet?

Ånej, hrr kommunist. Även de militära rapportörerna från Madrid-fronten säger någonting helt annat. Vi citerar två av de senaste:

”P.O.U.M.:s stöttrupper från den första Leninbataljonen, som nu kämpar vid Moncloa, lyckades sätta fyra av fiendens tanks ur funktion och att erövra en. Två dagar senare förstörde de i samma sektor ytterligare två fientliga tanks och erövrade en. Under denna operation blev kamraten kapten Buerrero allvarligt sårad, och andra officerare sårades mindre allvarligt. En kamrat dödades. Den kvinnliga kamraten Mika Etchebehere utmärkte sig under striderna, P.O.U.M.-milisen gratulerades av de övriga partierna och organisationerna som opererar i sektorn, vilka har begärt att P.O.U.M.-ledarna får sig tilldelade kommandot över operationerna på denna betydelsefulla front”.

”I Buitrajo-sektorn har P.O.U.M.-styrkorna så utmärkt sig att kapten Galan, kolonnens militära ledare, har begärt att flera medlemmar av P.O.U.M. sändes till honom. Trupper från P.O.U.M.-milisen opererar även i Puente de Segovia-sektorn och Fuente de Toledo-sektorn på Moncloa-fronten samt i olika sektorer på Guadarramafrenten.”

Det är på detta sätt som P.O.U.M. ”outtröttligt bistår de spanska, tyska och italienska fascisterna!”

Från kommunisthåll har även påståtts att P.O.U.M.-styrkorna i Madrid har upplösts. Detta är så långt från sanningen att de senaste nyheterna från Spanien meddelar om bildandet av en ny stötbataljon med namnet ”Iskra”. Denna bataljon kommer att kommenderas av general

Baldris, som tidigare hade befälet över Siguenzas motorkolonn och senare över andra Joaquín Maurín-kolonnen. ”Iskra” omfattar de bästa kämparna från Siguenza jämte utvalda medlemmar från partiet och dess ungdomssektion.

Detta meddelas utan minsta förhoppning att lögnhalsarna i Ny Dag kommer att bättra sig. Den sjuka de lider av är obotlig.

”Vi är stolta över ert parti”¹²

Internationella byråns budskap till P.O.U.M.

Internationella byrån för socialistisk enhet har sänt följande budskap till vårt spanska broder parti P.O.U.M.:

Internationella byrån för revolutionär socialistisk enhet, representerande partier i Storbritannien, Sverige, Holland, Tyskland, Italien, Polen, Bulgarien och Rumänien och med associerade grupper i över 20 länder, vill till P.O.U.M. uttrycka sin djupaste uppskattning av de storartade tjänster som ert parti och dess medlemmar just nu gör socialismens sak.

Vi är stolta över att vårt anslutna parti i Spanien kämpar med sådant hjältemod i stridslinjerna. Vi vet att tiotusen av era medlemmar, varibland många av er hjältemodiga ungdom, har deltagit i själva striderna. Vi vet hurusom hundratals medlemmar, däribland er ledare Joaquín Maurín och er modige ungdomssekreterare har offrat sina liv i kampen. Vi betraktar dem som socialistiska hjältar, vilkas minne kommer att leva inte endast medan kampen fortsätter utan även sedan er seger har säkrats.

Vi är stolta över ert parti, därför att det inte endast har engagerat sig i striden mot fascismen vid fronten utan samtidigt har hållit fast vid den sociala revolutionen bakom linjerna och t.o.m. under krigets oroliga förhållanden lyckats uträtta mycket för byggandet av det nya socialistiska samhället. Vi har läst med beundran om hur bönderna har övertagit jorden och hur arbetarna har övertagit järnvägarna, fabriker, verkstäderna och de allmänna företagen och omorganiserat dem under fackföreningskontroll såsom grundval för arbetarnas nya samhälle.

Det är storslaget att besegra fascismen. Det är ännu mera storslaget att genomföra den sociala revolutionen och grundlägga socialismen. Vi vet att de spanska arbetarna, sedan de uppnått denna grad av frihet och likställighet och erfårit betydelsen av arbetarnas makt, aldrig kommer att låta fascismen triumfera, så länge de har livet i behåll.

Dessa erövringar, i vilka ert parti har tagit så stor del, borde ha vunnit stöd och beundran från arbetarrörelsen i hela världen. I stället har dess värre ert verk misskrediterats och förtalats i många länder. Vi tillbakavisar med indignation de anklagelser som har riktats mot er av Kommunistiska Internationalen. I beaktande av vad ni utfört är det en skändlighet att den kommunistiska pressen i andra länder sprider beskyllningen, att ni är fascisternas allierade, Hitlers och Mussolinis agenter, sabotörer och provokatörer, mördare, terrorister och skadegörare.

Det är Kommunistiska Internationalens uppenbara skyldighet att antingen bevisa dess anklagelser eller ta dem tillbaka. När en av arbetarklassens sektioner på detta sätt anklagar en annan sektion är det hela arbetarrörelsens självklara skyldighet att undersökning av betrodda arbetarledare kommer att äga rum.

Vi gör denna deklaration inte bara som en formell skyldighet utan i en anda av fullständigt kamratskap och solidaritet med ert parti.

Leve P.O.U.M.!

Leve den spanska revolutionen!

---

¹² FD 11.2 -37

Stalinisterna grundligt avslöjade som splittrare¹³

Socialistiska Ungdomsförbundets Stockholmsdistrikt hade i går anordnat ett offentligt diskussionsmöte i Viktoriasalen med anledning av de beskyllningar som utkastats dels mot vårt förbund och mot socialismens folk i Spanien. När klockan slog halvåtta var lokalen till trängsel fylld och med synnerligen mycket ungdom.

Från vårt håll talade kamrat Evald Höglund, vilken för tillfället är hemma från vistelse i Spanien. Höglund rullade upp i korthet händelserna sedan den 19 juli. Arbetarnas hjältemodiga kamp påvisades. Han slog fast att redan den 18 juli ställdes frågan på dagordningen om den sociala revolutionen. Fabriker beslagtogs, kommunikationsmedlen ställdes under arbetarnas kontroll. De som senare svikit den antifascistiska kampens fullföljande förstår inte läget. POUM, CNT och FAI kämpar gemensamt för att redan idag fullfölja kampen.

Kamrat Höglund gick till rätta med angreppen mot POUM och krävde besked av kommunisterna på vilka fronter POUM-milisen deserterat. Höglund klarlade Avantgardets ställning till frivillighetsfrågan, att endast kunnigt folk skulle åka till Spanien: läkare, sjukvårdare, dugliga militärer och högkvalificerade industriarbetare. Höglund ville ha besked av kommunisterna varför komintern medverkat till det franska beslutet om förbud för frivilliga. Sitt anförande slutade han med en appell för stöd åt den sociala revolutionens genomförande. Stormande applåder – ovationer. Från kommunistiskt håll talade Rolf Forslund, vilken sökte slingra sig från frågorna och talade om nödvändigheten att först segra över Franco innan den sociala revolutionen ställdes på dagordningen. Forslund var också nog fräck att stämpla socialister i Sverige i likhet med POUM som förrädare. När vi kan meddela att Forslund inte utnyttjade sin tid i första anförandet, förstår man att kommunisternas ställning på mötet var obehagliga.

Från syndikalistiskt håll talade John Andersson, vilken legat en längre tid på resor i Spanien. Det var sakliga uppgifter som lämnades mot kommunisterna. John Andersson tog avstånd från att CNT var med i folkfronten. De var med i regeringen, men kämpade med FAI och POUM mot fascismen för den konsekventa segern: Socialismen! Kamrat John Andersson påpekade att den sociala revolutionen var ett faktum samma dag arbetarna stormade fascisterna i Barcelona. Man har redan börjat bygga socialismen. Det är ansvarslost att tala om borgerlig demokrati. Han påpekade också vilka som var drivkrafterna i kampen mot Franco-horderna: CNT, FAI och POUM. Stalinisterna däremot hade det minimala inflytande över folket.

John Andersson påpekade mot Forslund, som nämnt borgartidningarnas skrivelser, att dessa tidningar skriar just därför att den verkliga frågeställningen står: Fascism – Socialism? Skall man i Spanien förmå slå Franco, måste samtidigt kapitalismen likvideras, uttalade han. Av applåderna att döma slöt publiken enhälligt upp kring talaren.

Sedan respektive huvudtalare haft ordet ännu en gång varsin kvart, blev det fri diskussion. Inte mindre än fjorton talare anmälde sig. Det var blandat socialister, syndikalister, socialdemokrater och kommunisterna. När kommunisterna fortsatte med sina hetsiga utfall, avslöjade en av våra debattörer hur kommunisterna här i Sverige arbetar för enheten.

Härvidlag anfördes att några av våra ungdomsklubbister, som velat åka till Spanien hade vänt sig till kommunisterna och där får lov om medel att åka. De väntade i flera veckor på ordentliga besked och till slut ställdes ultimatum: att ni får åka om ni går ur Socialistiska Ungdomsförbundet och går över till kommunisterna. Han bestyrkte dessutom vår inställning till de frivilliga när han samtidigt meddelade att fyra unga socialistiska kulspruteskyttar skulle

---

¹³ FD 14.2 -37

åka samma kväll samt föreslog en insamling till dessa kamrater. Insamlingen inbringade 81 kronor.

Allt som allt kan sägas: Mötet var berättigat och gav en klar bild av läget i Spanienfrågan och vilka uppgifter som förestår för arbetarklassen. Att ärligt stödja de krafter i Spanien som vill fullfölja kampen för socialismens seger.

Följande resolution antogs med överväldigande majoritet innan mötet avslöts med Internationalen:

Resolution

Möte i Viktoriasalen, fylld till trängsel, fredagen den 12 februari uttalar sin skarpaste protest mot alla dem som hycklar vänskap för den spanska revolutionens bärande krafter POUM, Juventud Comunista Iberica–CNT–FAI och Juventud Libertarias.

Kampen den 19–20 juli uppbars av dessa krafter. Deras bästa medlemmar har stupat, men i stället för de stupade har ur arbetarklassen framsprungit nya, som intagit de stupades plats. I gatustriderna i Barcelona och i striderna i hela Katalonien och Spanien gjorde dessa organisationer sin plikt vid Franco-militärens angrepp.

När den borgerliga demokratin, som existerade före den 19 juli, vägrade att beväpna arbetarmassorna, stormade POUM- och CNT-folket med bara knytnävarna fascisternas kulsprutor och kanoner. Medan folket kämpade mot fascisterna övertog arbetarna kontrollen över fabriker och verkstäder. Kommunikationerna och den inre säkerheten ställdes under de fackliga organisationernas kontroll. Den sociala revolutionen uppfördes på dagordningen.

Nu gör stalinisterna och Sovjet-Unionen en diskussionsfråga av huruvida den sociala revolutionen skall genomföras eller den borgerliga demokratin skall återställas.

POUM och CNT angripes från det hållet för att de vill fullfölja den sociala revolutionen. För oss står emellertid klart att det inte finns någon återvändo till de förhållanden som rådde före den 19 juli.

Nu riktar stalinisterna lögnen och förtal mot revolutionärerna därför att de vill föra till slutet vad de påbörjade den 19 juli.

Vi protesterar mot detta och uttalar vår varmaste sympati för den sociala revolutionens anhängare i Spanien. Vi vet att de offrat sitt bästa folk i kampen mot Franco-banditerna. Vi vet att de in i det sista kommer att hålla socialismens röda fana högt – för att segra eller dö

Ned med sabotaget!

Ned med provokationerna!

Leve POUM och Juventud Comunista Ibérica

Leve CNT–FAI och Juventud Libertarias!

Leve den sociala revolutionen i Spanien!

Hos POUM-milisen i Lenin-kasernerna¹⁴

Vår kasern i Barcelona ligger alldeles intill Plaza Espagnia. Här utkämpades synnerligen hårda strider, och den gamla Lepantokasernen var ytterst väl befäst. I fyra dygn kämpade våra tappra parti- och förbundskamrater om denna kasern, delvis understödda av C.N.T.-F.A.I.-folket.

---

¹⁴ FD 15.2 -37.

Nu har P.O.U.M.-milisen kasernen. Namnet har blivit ett annat. Den gamla Lepantokasernen har blivit den nya Leninkasernen, där milisen utbildas för sina kommande uppgifter vid olika frontavsnitt. Här har de olika P.O.U.M.-kolonnernas miliser utbildats. Leninbataljonen, Maurínkolonnen, Pedrolabataljonen och alla dessa milistrupper, som kämpar hjältemodigt i Madrid, vid Huesca, vid Tierra och vid Aragonfronten.

En dag vid Leninkasernen ger mycket. P.O.U.M.-kavalleriet tränas också här och på kaserngården marscherar nya frivilliga som skall resa till ungdomskolonnen. Vapen plockas sönder och samman och sättes ihop. Mekanismen undersökes och så börjar examen i att på kortast möjliga tid plocka sönder sitt gevär eller sin kulspruta. Det är verkligen intressant att se hur de nya milismännen bemödar sig om att hastigast möjligt lära känna sitt vapen.

Timme efter timme tränar de. Angrepp och reträtt inläres. Du skall aldrig springa för långt i ett anfall säger man. Du skall springa femton, tjugo meter. Kasta dig, lägga an och skjuta. Invänta dina andra kamrater. När de upptagit skjutandet, skall du och de som först anländer till den nya ställningen i ett nytt språng på femton, tjugo meter förpassa dig närmare fienden, och så vänta ånyo. Det verkar lite annorlunda här nere, när de lär sig krigsvetenskap än i andra länder. Krigshotet är så omedelbart inpå, och frontavsnittens erfarenheter hänger som en skugga över träningen för infanteriutbildningen på Leninkasernens gård. Kavalleriet tränar också. Över uppbyggda hinder spränger de fram. P.O.U.M.-kavalleriet är mycket känt inom republiken och mycket fruktat av motståndarna. De börjar få den popularitet som Budjonnikavalleriet en gång ägde under det ryska medborgarkriget.

I en grupp på kaserngården höres ett ”främmande” språk. Det är några tyska kamrater, från S.A.P. som förbereder sig för sina kommande uppgifter borta på Huescafronten. En del av dem har varit med i kriget 1914-1918 och de beskriver stämningarna och erfarenheterna från denna förödande människoslakt. Nu har Hitlersystemet drivit dem från Tyskland. Deras parti har tränats i illegalitet, och själva anser de att det är deras plikt att fylka stig till P.O.U.M.-milisen för att gemensamt med denna kämpa mot Francobanditerna och för socialismen.

Dessa gamla frontkämpar, kommer att fylla en stor uppgift. Ty uppe på Huescafronten kämpar tyska nazister mot vår P.O.U.M.-milis. Hitlersystemet kallar dem för frivilliga. Många mödrar i dagens Tyskland får meddelande om att deras söner fallit vid manöver i Tyskland, men faktiskt har de fallit i kamp mot den spanska arbetar- och bondemilisen. Och denna milis slåss just nu, för sin egen klass frigörelse, denna kamp gagnar också de tyska arbetarna och småfolket i deras kamp för att likvidera det nazistiska mördarsystemet. Allt detta kommer fram under tiden, som tyskarna resonerar om sina uppgifter på kaserngården.

Under tiden som jag hör på tyskarna börjar det skockas en massa folk på andra sidan kaserngården. Och med grundlig svensk nyfikenhet beger jag mig ditöver för att försöka få klart för mig vad det är fråga om.

Det är ett gäng med fabriksflickor och hustrur till milismän som håller på att utbilda sig i bruket av vapen. Kommandoamazoner, som tänker gå ut tillsammans med männen för att kämpa mot Franco. De har under flera dagar ägnat sig åt den teoretiska utbildningen. Nu skall de använda vapnen nere i ”skjutbanan” för att öva upp sin träffsäkerhet. Jag får låna ett gevär av dem och de ställer sig att skratta åt mig. Men jag kan ju inte hjälpa att man är lite valhänt. Deras skratt är ju befogat, ty de ”älskar” sina vapen. Men när vi har skjutet så skrattar de inte längre. De ber mig till och med komma tillbaka en annan dag till Leninkasernen.

*Evald.*¹⁵

---

¹⁵ Signaturen *Evald* är *Evald Höglund*.

POUM är Spaniens enda revolutionära politiska parti ¹⁶

De spanska syndikalisterna ger kommunisterna dräpande svar

Genom sin press, genom radio, genom nyhetsbyrån Internationell Information har kommunisterna meddelat att syndikalisterna i Spanien stämplat spanska P.O.U.M. (Arbetarnas Marxistiska Enhetsparti) som förrädare och fascistagenter. "Nyheten" har ansetts särskilt viktig, därför att C.N.T. (syndikalisternas organisation) omfattar majoriteten av Spaniens fackligt organiserade arbetare.

C.N.T. har funnit det nödvändigt att ordentligt ta bladet ur munnen och visa vad de kommunistiska lögnarna går för. I den skandinaviska upplagan av C.N.T:s och F.A.I:s (anarkistorganisationens) gemensamma bulletin tas Ny Dag och därmed hela kommunistbyket vid örat och underrättas om att P.O.U.M. är Spaniens enda revolutionära politiska parti samt att stalinisterna i Spanien är arbetarklassens verkliga splittrare.

Rabies på trotskism.

Bulletinen skriver:

Kommunisterna har i de yttersta av dessa dagar gripits av fullständig rabies på allt som osar det allra minsta av s.k. trotskism. I det svenska kominternorganet Ny Dag hetsar olika obskyra skribenter – varav särskilt en viss Hugh Slater utmärker sig – mot **det enda spanska politiska parti, som verkligen står på revolutionens linje.** Ty det är ett faktum, att POUM i alla sina proklamationer, i sin press och i hela sin propaganda förklarar sig kämpa för den sociala revolutionen och i mångt och mycket följer partiet CNT:s linje på det ekonomiska området. Man kan för all del misstänka opportunistiska skäl, men det hör inte hit för ögonblicket. Men då kommunisterna på allt sätt hetsar emot POUM och beskyller dem för att hindra arbetarklassens enhet, så må vi som bevis för vilka som är splittrare, anföra följande exempel från Lerida.

Stalinisterna splittrar.

I början på februari hade i Lerida sammankallats till ett möte med CNT:s, POUM:s och UGT:s milismän i orten. Ledningen för PSUC (stalinisterna-socialdemokraterna) och den för UGT **hade förbjudit UGT:s milismän att delta i mötet, hotade med uteslutning o.s.v.** Trots detta förbud infann sig en stor del UGT-milismän och genom sin närvaro visade de sin solidaritet och förståelse för de fattade besluten.

Bl a. beslutade man att det endast är milisen, som har att svara för ordningen i landet bakom fronten. Därför fordrade mötet upplösning av de statliga förtryckarorganen, alla inom dessa formationer förhandenvarande skickas till fronten.

Vidare krävde man bildandet av en revolutionär arbetarhär och organisering av soldatråd för kontroll av kommandoställena. Man fordrade vidare att endast revolutionära arbetare skall få upptagas i krigsskolorna. Vidare uttalades önskvärldheten av att mobilisera alla män mellan 18 och 45 år, borgare och reaktionärer inbegripna, men att dessa kategorier inte får vapen utan sättes till befästningsarbeten vid fronterna, samt då under bevakning av revolutionära arbetare. Dessa fordringar meddelades respektive organisatörer av en delegation.

Vidare avgjordes det till slut, att på grund av PSUC:s vägran att erkänna mötet skall arbetet med realiserande av kraven överlätas till CNT och POUM.

Man kan mycket väl förstå, att PSUC inte ville ha sina medlemmar på detta möte. De beslut som fattades går stick i stäv med bolsjevikernas uppfattning. D.v.s. mötets krav har revolu-

---

¹⁶ FD 20.2 -37

tionär karaktär och innebär knappast ett försvar av den borgerliga republiken, och framför allt visar besluten att de revolutionära arbetarna inte är anhängare av bolsjevikernas käpphäst: enrullandet av milisen i den reguljära armén.

Sovjet-Unionen och Spanien¹⁷

Det kan synas egendomligt vid första anblicken, att Sovjet-Unionens press icke visar sina läsare inbördeskriget i Spanien, så som det är i verkligheten – en strid mellan den feodal-kapitalistiska reaktionen och proletariatet utan helt enkelt som en strid mellan fascismen och demokratin. Man kan läsa och läsa om så mycket man vill de korrespondenser som sänds från sovjetpressens representanter, och man skall icke finna ett ord beträffande denna stridens revolutionära karaktär eller ansträngningarna efter en social omvälvning, realiserade av de arbetarorganisationer, som alltsedan början placerat sig i spetsen för kampen.

Denna attityd förklaras fullkomligt genom det faktum, att Sovjet-Unionen icke vill ha revolution i Spanien, lika litet där som på någon annan plats i världen. S.U:s anslutning till den grupp makter, som kallas ”demokratiska”, tvingar den att adoptera en politik i överensstämmelse med dessa makters intressen. Man har redan sett följderna för de kommunistiska partierna i de ifrågavarande länderna. De har på en enda natt övergått från att vara revolutionära partier till att bli extrema nationalistiska partier.

När revolutionen i Spanien utbröt, förenade sig Sovjet-Unionen omedelbart med den neutralitetspolitik som Frankrike och England hävdade. Denna neutralitet vidhöll S.-U. under två och en halv månad, och icke förrän man insåg, att Spanien i händelse av Francos seger, skulle bli en tysk eller italiensk koloni, bestämde man sig för att ingripa. Detta dikterades icke av sympati för det stridande spanska folket – man påminner sig att S.-U. icke gjorde något för att komma till abessinernas hjälp – utan på grund av oro inför det läge, som skulle uppstå för Frankrike och England och följaktligen för S.-U. självt genom en seger för koalitionen Franco–Hitler–Mussolini. Det gällde först att lösrycka Spanien från Tyskland–Italien–Portugals inflytande, men på samma gång att förhindra en revolution som skulle försvaga det motsatta blockets, England–Frankrike–Sovjet-Unionens inflytande.

Man förstår följaktligen den ilska med vilken Stalins representanter i Spanien attackerade sådana organisationer som POUM och CNT, som förklarar att det enda sättet att bekämpa fascismen är att krossa dess ekonomiska bas, nämligen kapitalismen. Man iakttar det paradoxala skådespelet att de, som utger sig för att vara ”skaparna av socialismen på en sjättedel av jordklotet”, själva dagligen skadar just dem, som i Spanien vill införa den regim, som man infört i sitt eget land. Den som vill ersätta lösenordet ”kampen för demokratin” med lösenordet ”kampen för socialismen”, förklaras vara ”förrädare”, ”hitleragent” och ”francoagent”. Det är från sådana utgångspunkter kampanjen mot POUM och CNT föres.

Det är naturligtvis mot POUM som offensiven först och främst riktas. Man förstår varför. Genom klarheten och rättskaffenheten i sina lösenord, klarheten i sin analys av läget är POUM den farligaste organisationen för dem, som inför massorna utger sig för att vara ”leninismens” representanter, efterföljarna till revolutionen från oktober 1917. Å andra sidan, eftersom partiet är det numerärt svagaste, utgör det en relativt lätt måltavla för stalinisternas attacker. En häftig kampanj sattes igång, åsyftande att framställa POUM som ett söndrande element inom arbetarklassen. Tack vare de enorma propagandamedel, som ställdes till de spanska stalinisternas disposition, och tack vare det tryck, som utövades på den allmänna opinionen, ledde denna kampanj i slutet av december till uteslutandet av POUM från den katalanska regeringen.

¹⁷ FD 27.4 -37

Detta var endast en början. Den andra offensiven företogs i samband med ”Trotskij”-processen i Moskva. Uppmuntrade genom sin första succés, trodde stalinisterna ögonblicket var kommet att förintna POUM såsom politisk organisation. Användande sig av de anklagades i Moskva ”bekännelser”, förklarade de POUM såsom de internationella trotskisternas spanska central, Hitler och Francos politiska verktyg. Det förklarade helt öppet, att man måste förfara mot dem som man förfarit med ”trotskisterna” i Moskva. Följden blev att man, icke nöjd med att ha uppnått avlägsnandet av POUM’s representanter i ledningen för försvaret av Madrid, helt enkelt indrog ”Combatiente Rojo”, POUM’s organ i Madrid. Dessa åtgärder borde enligt stalinisternas uppfattning förbereda det fullständiga förintandet av POUM ur det politiska livet i Spanien.

Men denna gång strandade offensiven. De unga ”libertaires” först och CNT sedan, förklarade att de icke trodde ett ord av de anklagelser, som gjorts mot POUM, och att de trots alla de meningsskiljaktigheter, som kunde förekomma, ansåg POUM som en revolutionär organisation.

CNT förstod vidare denna kampanjs verkliga mål. Man förstod – vilket POUM alltid framhållit – att om POUM en gång undertryckts, så skulle turen snart komma till CNT, som alltmera började att reagera mot stalinisternas likvidatoriska och kontrarevolutionära politik. Bittra noter utväxlades mellan de syndikalistiska organen och stalinorganen. Ända till dess en dag en händelse, som skulle få allvarliga följder, inträffade: stalinisternas stöd av tio tanks från en armédepot, som visade CNT vart dessa i verkligheten ville komma, samt att de måste säga halt till en politik som icke avsåg något mindre än revolutionens krossande.¹⁸

Marcel Olliver.

POUMs förslag till katalanskt regeringsprogram¹⁹

Ett starkt svar mot alla gemena angrepp.

Rådskongress – arbetare- och bonderegering.

P.O.U.M., vårt spanska broderparti, utsättes ständigt för hätska och smutsiga angrepp i den kommunistiska pressen. Partiet anklagas för att vara en agentur för Franco – en trotskistisk central m. m. Vi har tidigare stämplat dessa beskyllningar efter förtjänst. För dagen kan vi publicera ett dokument, som ger klart besked på frågan vad P.O.U.M. är och vill.

I samband med den senaste regeringskrisen i Katalonien höll partiets Centralkommitté sammanträde och antog då följande resolution:

”Regeringskrisen i Katalonien, som har varit latent ända sedan regeringen konstituerades, är en maktkris. Det finns i Katalonien ingen regering som är i stånd att genomföra sina dekret och beslut.

En sådan regering finns inte, därför att de hittills bildade regeringarna inte har motsvarat den situation, som skapades den 19 juli. Denna situation karakteriseras av arbetarmassornas aktiva roll, såväl i den väpnade kampen mot fascismen som i landets ekonomiska återuppbyggande på en ny basis. Det kräves en regering, som leder massornas vilja och ger alla problem en konkret och radikal lösning genom införandet av en ny ordning, som innebär en garanti för såväl revolutionens seger som en seger vid fronten.

¹⁸ Denna historia beskrivs utförligare i den syndikalistiska tidskriften *Syndikalismen* 4-39, i artikeln ”Den spanska tragedien”, se [SAC:s tidskrift Syndikalismen årgång 1939](#)

¹⁹ **FD 10.5 -37**

Denna regering kan endast vara en regering, som är bildad av representanter för arbetarklassens alla politiska och fackliga organisationer, och som genast ägnar sig åt genomförandet av följande program:

1. Socialisering av storindustrin och samfärdsmedlen
2. Nationalisering av bankerna.
3. Kommunalisering av bostadshusen
4. Bildandet av en av arbetarklassen kontrollerad armé
5. Skapandet av en enda kår för den inre ordningen på grundval av de kontrollpatruller och den polistjänst, som upprättats i revolutionen samt inrangering av de tidigare formationer, som visat sin solidaritet med arbetarklassen
6. Omedelbar offensiv i Aragon.
7. Nedskrivning av de högre lönerna.
8. Monopol på utrikeshandeln.
9. Skapandet av en leveranskraftig solidariserad och starkt centraliserad krigsindustri.
10. Nationalisering av lantgodsen med brukanderätt för dem som arbetar på dem; beviljande av nödiga krediter. Utnyttjande av de stora jordegendomarna och nödig hjälp åt de kollektivhushåll, som under revolutionen har visat sig livskraftiga.
11. Oförsonlig kamp mot mellanhänder och spekulanter genom rigorös och direkt kontroll över livsmedelsdistributionen och priserna.
12. Hastig och noggrann organisation av luft- och kustförsvaret över hela området.
13. Inkallandet av en kongress av ombud för arbetare- och bondefackföreningar och milis, som bestämmer grunden för den nya regimen och väljer en arbetare- och bonde-regering, vilket är den mest demokratiska regering som kan finnas, eftersom den uttrycker den otvetydiga viljan hos landets väldiga majoritet och kommer att ha auktoritet att säkra en ny socialistisk ordning.

*

Varje arbetare, socialdemokrat, kommunist eller socialist, måste vid studiet av detta program erkänna dess riktighet och styrka. Det uttrycker förvisso även den allmänna meningen hos den kämpande spanska arbetarklassen.

Enig front i Spanien mot fascismen ²⁰

Men tvist om krigets revolutionära mål. Aug. Spångberg berättar om revolten i Barcelona. ²¹

Kamraterna Ture Nerman och Aug. Spångberg har nu återvänt från sin Spanienresa. Omständigheterna gjorde att denna inte fick den utsträckning som ursprungligen var planerad. De båda resenärerna befann sig nämligen i Barcelona då oroligheterna utbröt därstädes den 3 maj och kunde med anledning därav inte avresa från staden på flera dagar. Den för resan anslagna tiden räckte med anledning härav inte till Valencia och Madrid, som meningen från början var. Resan blev trots detta givande och full av erfarenheter, av vilka Folkets Dagblad har haft ett kort samtal med kamrat Spångberg, varvid denne berättat om sina intryck.

Det är alltid roligt att besöka länder där något sker, och i Spanien utspelas i dessa dagar världshistoriska händelser, säger Spångberg. Spanska folket tycks vara fullt medvetet om att kriget är en kamp mellan fascismen och anti-fascism. Det finns en enig front mot fascismen, och att denna front kommer att segra var alla vi träffade övertygade om.

²⁰ FD 18.5 -37

²¹ Jämför A. Spångbergs positiva bild av POUM/CNT-FAI:s inriktning med reskamraten T. Nermans mer kritiska (i [Spansk resa våren 1937](#)). För POUM:s egen värdering, se [Majdagarna i Barcelona](#), av Andreu Nin.

Redan vid gränsen tog man synnerligen vänligt hand om oss, och folket visade sig vara mycket politiskt vaket. Man sade, att Hitler och Mussolini tror sig kunna göra ett nytt Abessinien, men Spanien är icke Abessinien. Denna segervisshet mötte vi sedan överallt. Däremot är man inte så enig om det system som skall framgå ur kriget och revolutionen. Vår mening var ju att orientera oss i spansk ekonomi och politik, partiliv och organisationsverksamhet, och vi sökte därför kontakt med alla huvudorganisationer. Man delgav oss villigt sin synpunkt på dagens situation och framtidsproblemen, och man talade därvid ej bara om sig själv, utan även, utan förtal, om andra organisationer.

Tvenne riktningar

I korthet kan man sammanfatta situationen så, framhöll Spångberg vidare, att i Katalonien, som vi besökte, finns det två huvudinriktningar, som är eniga i mycket, men i visst avseende skiljer sig åt. Den ena är Oberoende marxistiska partiet (POUM), CNT (den stora syndikalistiska landsorganisationen) samt FAI (den anarkistiska landsorganisationen). Dessa organisationer vill genomföra socialismen. Å andra sidan har vi kommunisterna, socialdemokraterna och småborgarna. De vill stanna vid den socialisering som redan nu genomförts av arbetarna och i övrigt införa borgerlig demokrati, fri från storkapitalism. Dessa senare riktningar har också stöd av Valencia-regeringen.

Gnistan som tände revolten.

Ur de här nämnda motsättningarna var det som upproret framväxte i Barcelona, vilket den 3 maj ledde till barrikadstrider och skottväxlingar, som varade i tre dagar. **Den påtagliga anledningen till upproret var att regeringen tänkte ta telefonhuset i Barcelona från CNT.** CNT betecknade detta som en provokatorisk åtgärd och försvarade telefonhuset och behöll det. Ur denna strid uppstod sedan barrikadstrider i hela staden. Vi bodde i ett hotell vid Place Cataluna, där också telefonhuset och en del av huvudorganisationernas lokaler var belägna, och vi kunde mycket väl genom fönstret följa barrikadstriderna i den närmaste omgivningen.

Genom upproret kom vi inte att besöka Valencia och Madrid, som meningen var, men vi fick i stället bevittna Barcelonadagarna och kom därigenom att med spanska kamrater ordentligt diskutera spanska folkets mentalitet och frihetskänsla.

Även om man måste beteckna upproret som en negativ sida av kriget, måste man dock ha klart för sig att bakom låg samma initiativkraft, som hindrade fascismens seger den 19 juli i fjol. Den dagen tvingade arbetarna under ledning av CNT och POUM till sig vapen och rensade stora delar av Spanien, bl. a. hela Katalonien, fritt från fascismen. Det finns många märken kvar i Barcelona och Katalonien från dessa julidagar – man ser sönderskjutna hus, och blommor och kransar är utlagda på gatorna på flera ställen där revolutionens kämpar har stupat.

Vi besökte förutom de ledande organisationerna, bl. a. syndikatet för trafikväsendet i Barcelona, en stor bussverkstad, där man gjorde allt till bussarna, t.o.m. motorerna, och där man sysselsatte över 1 000 arbetare. Vi besökte regeringsdepartementet, milisförläggningar, presscensuren, saluhallar och även offentliga nöjestillställningar. Genom tillmötesgåendet och allas vilja att lämna oss upplysningar fick vi en så god bild av Spanien, som det är möjligt att erhålla under en 10-dagarsvisit.

Det var arbetsamt men mycket lärorikt, och vi är mycket glada över att det beretts oss tillfälle att besöka det lidande och mot den internationella fascismen kämpande Spanien.

För min del tänker jag anslå en stor del av sommaren till upplysningar och propaganda för Spaniens sak, som i så stor utsträckning är vår egen, slutar kamrat Spångberg.

Stalinistisk förföljelse av POUM

En kort tid efter majdagarna gick stalinisterna till frontalangrepp mot POUM: POUM-pressen förbjöds, ledande POUM-medlemmar arresterades, inklusive de flesta i partiets centralkommitté, många POUM-anhängare, särskilt utlänningar, mördades av stalinistiska agenter osv. De följande texterna handlar om detta. För en mer övergripande redogörelse för förföljelsen av POUM, se t ex artikeln [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#) som bl a innehåller ett längre utdrag ur ”standardverket” *Spanska inbördeskriget* av historikern Hugh Thomas.

Mundo Obrero (kommunistpartiets dagstidning) den 13 maj. Rubrik: "Vilka är folkets fiender? Fascisterna, trotskisterna och de okontrollerbara"

POUM förklaras vara illegalt!²²

Andreu Nin arresterad – Häktningsorder mot flera av ledarna.

Förföljelserna mot Spaniens revolutionära arbetare inledda.

Förutvarande rådgivaren för rättsangelägenheter vid katalanska generalitetet, författaren Andreu Nin, som är en av de ledande männen i Arbetarnas marxistiska enhetsparti, har arresterats. Arresteringsorder lär också ha utfärdats mot flera andra ledare i partiet, som skall ha förklarats illegalt. Dess huvudorgan, tidningen La Batalla, har upphört att utkomma på order av myndigheterna.

²² FD 17.6 -37

Krossas socialismen i Spanien? ²³

Det sägs att om en lögn tillräckligt länge utropas, så tror till sist lögnaren själv att den är sann. Så tycks åtminstone vara fallet med lögnarna i Ny Dag. I en skamlös hetsartikel i lördags, vars like man t.o.m. torde få leta efter i den kommunistiska pressen, frustades på nytt fram lögnen om POUM-trotskisternas och anarkisternas kupp i Barcelona den 3 maj och huru dessa saboterat regeringens mobiliseringsorder.

Ny Dag påstår att trotskister och anarkister hållit kvar hundratusentals unga män i Barcelona under det att Västeuropas proletärer sänt tiotusentals av sina bästa kämpar till Spanien. Kanske att kommunisterna att börja med borde göra klart för sig, att i den mån det talas om trotskister inom arbetarrörelsen torde de dessa främst vara till finnas just inom de kommunistiska organisationerna. Om man skall tro rysslandsnyheterna i Ny Dag så tycks t.o.m. stora delar av kommunistiska partiet i Sovjet-Unionen vara infekterat av trotskism. Detta även i partiledningen liksom bland männen på de ledande posterna. Om så är förhållandena i Sovjet-Unionen, hur skall det då vara i andra länder? Är männe ledande kommunister i Barcelona förstuckna trotskister?

När man emellertid konstaterar att hundratusentals ungdomar i Spanien ej kommer till fronten, så beror detta sannerligen inte på sabotage av POUM eller CNT utan av brist på vapen och ammunition. Det är de demokratiska staternas sabotage mot Spaniens lagliga regering och mot Spaniens antifascistiska kämpande folk. Det är en skam att på så sätt som sker i Ny Dag fritaga dessa stater för deras skuld och söka lägga den på Spaniens arbetarorganisationer och de hundratusentals ungdomar, som saknar vapen och utrustning. Det borde vara bekant även för kommunisterna att vapenbristen är så stor att det vid vissa delar av fronten endast fanns ett gevär på var tredje man.

Sovjet-Unionen har sålt vapen till Spanien, vilket är värt all erkänsla. Men de har sålts under villkor och politiska spekulationer, som inte alltid dikterats av omsorg för Spaniens kämpande arbetare. Man kanske inte bör glömma, att Spaniens arbetarklass inom republikens område, främst i Katalonien, vunnit socialistiska segrar under ledning av CNT och POUM. Vad betydde kommunisterna i Spanien då arbetarna inom republiken störtade fascismen? Ingenting! Hur de sedan skaffat sig inflytande tillhör icke de ljusaste bladen i historien.

Hetsen som nu pågår mot POUM är ett förräderi mot arbetarklassen och socialismen. Metoden är de vanliga: först kallas en organisation trotskistisk, nästa steg är att kalla den fascistisk. Vi känner igen metoden. Det är skränet om socialfascism, bekant från vårt eget land, som funnit en ny snuskig form.

Kommunisterna drar sig härvid icke för att själva utföra provokatoriska gärningar, vilka sedan skyllas på andra. Ett typiskt exempel var "kuppen" i Barcelona den 3 maj. Barcelonaupproret var icke iscensatt av POUM eller CNT. Främst får det väl förklaras av motsättningarna bland arbetarna i Spanien. Arbetarna i Katalonien, som segrat så glänsande över fascismen, vill ej släppa sina socialistiska vinster. En del som är organiserad inom CNT och POUM ger sina liv som insats för att behålla dessa vinster. Kommunisterna, socialdemokraterna och ett borgerligt parti vill icke socialismen. I varje fall "icke nu". Därav motsättningarna. Det är naturligt att CNT och POUM under sådana förhållanden är på sin vakt för att skydda arbetarklassens vinster. De vill slå ned fascismen och samtidigt säkra socialismens seger.

Det var under dessa förhållanden som poliskommissarien i Barcelona, kommunisten Sala, med en grupp beväpnade poliser sökte att med våld ta kontrollen av telefoncentralen från arbetarna, som haft denna kontroll sedan segern över fascisterna den 19 juli i fjol. Det var helt

---

²³ FD 21.6 -37 (ledare)

naturligt att arbetarna försvarade sig. Och när vetskapen spreds om anfallet på telefoncentralen ställde sig arbetarna i försvarsställning i hela Barcelona.

Om detta var en ”kupp” må det en gång för alla sägas ifrån, att den utfördes av kommunisterna genom kommunisten Salas provokatoriska våldshandlingar mot arbetarna. Vi har icke velat ställa kommunistiska partiet till ansvar för detta våldsdåd, då Sala sedermera fick avsked från sin plats. Men vi betonar än en gång att skall en organisation bära ansvaret, så kan detta icke läggas på någon annan än det kommunistiska partiet.

Det är en fräckhet utan like när kommunisterna, som här skett, utför ogärningar för att sedan skylla dessa på andra. Utvecklingen i Spanien efter Barcelonadagarna ger emellertid stark näring åt misstanken att Sala ej handlade som enskild person. Hetsen mot POUM i detta sammanhang talar för att kommunistiska partiet stod bakom. När meddelandet om att POUM förbjudits nått oss och mottagits med glädjetjut i Ny Dag, då tyder detta på planlagt nederlag för Spaniens arbetare, i vilket nederlag kommunisterna har sin stora andel. Men Spaniens arbetare, vana att kämpa till döds för arbetarklassens befrielse, vana att arbeta i illegala organisationer och med dessa tidigare vunnit delsegrar för socialismen, torde inte heller denna gång tappa huvudet för de kommunistiska splittrarna eller låta slå ner sig. Än är inte sista ordet sagt om den spanska arbetarklassens seger. Men med förbudandet av POUM, denna främsta socialistiska organisation, börjar en förföljelse mot spanska arbetarklassen, som i det nuvarande läget kan bli ödesdigert.

A. Spg.²⁴

Processerna mot revolutionärerna inom POUM²⁵

Ur den antifascistiska tidningen "Freies Deutschland" hämtar Folkets Dagblad nedan följande artikel:

Nedanstående skildring är byggd på fakta:

Förhistorien är följande: I slutet av juli förra året mördade fascisterna Maurín, Spaniens mest begåvade marxistiske teoretiker och ledaren för POUM (Arbetarpartiet för marxistisk enhet). I maj detta år kommer order om husarrest på den andre ledaren, Gorkin, och Nin, justitieministern i den första katalanska arbetarregeringen, hålles under bevakning.²⁶

Ingen av dem kan gå ut på gatan utan att åtföljas av polismän. Deras tidning La Batalla är förbjuden. En stor process förebredes mot dem.

Vi försvarar icke här POUM:s taktik, vi försvarar den spanska och särskilt den katalanska revolutionen. Skall den antifascistiska rörelsen befläcka sig med ett blodbad, som upprepar och återspeglar Moskvaprocesserna? Skall misstron, upplösningen, blodshämnden regera inom den spanska demokratins försvarares led? Skall ett parti, som från första dagen stått i

²⁴ Signaturen A. Spg. är August Spångberg

²⁵ **FD 23.6 -37**

²⁶ Dessa uppgifter är delvis felaktiga, vilket säkerligen inte är medvetet, utan bygger på bristfällig och ofullständig information.

1) Maurín var i själva verket vid liv. Det framkom senare att han satt i ett Franco-fängelse. Vid upproret hade han befunnit sig i Galicien, som snabbt föll i Francos händer. Maurín försökte då ta sig till Aragonien, men tillfångatogs på vägen. Turligt nog lyckades han hemlighålla sin verkliga identitet och hamnade därför bara i fängelse. När man på den republikanska sidan inte fick något livstecken från honom antog man att han hade blivit dödad. När fascisterna till slut fick klart för sig vem fången var hade blodbadet upphört där Maurín befann sig. Han ställdes inför rätta först 1944 och dömdes till 30 års fängelse, men benådades – tillsammans med flera andra – 1946 (efter att ha suttit drygt 10 år i fängelse) och emigrerade till New York, där han levde till sin död 1973.

2) När artikeln publicerades var Nin redan död, mördad av stalinistiska agenter. För detaljer om detta, se artikeln: [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#)

främsta ledet av kämparna mot fascismen, som utrustat en egen milis, som efter det politiska och ekonomiska sammanbrottet i Katalonien i juli förra året medarbetat i de proletära enhetskommittéerna på att återuppbygga motståndskraften, skall det vanäras och skymfas? Skall arbetardemokratien förintas, i det man överlämnar dess bärare till polisen i stället för att överlåta åt arbetarorganisationerna att döma över deras handlingar?

Vi känner anklagarna, vi känner anklagelsens metoder – de är desamma som i Moskva. Men få känner de anklagade.

Endast ett fåtal vet att från den katalanska revolutionens första dag har den sovjetryske konsuln i Barcelona – något kommunistiskt parti fanns det då nästan icke alls i Katalonien – bekämpat POUM. Endast få vet att ryssarna framtvängde Nins utträde ur regeringen, genom att helt enkelt vägra att leverera vapen. De verkliga sabotörerna av striderna mot Zaragoza sitter i Moskva. Endast få vet att ryssarna vägrar lämna ut vapen till milisen samt kräver dess organs upplösning och dess slutliga införlivande med den reguljära armén. POUM har uppträtt mot alla dessa krav. Den har kämpat mot dem så länge de framfördes av den reaktionära, separatistiska gruppen "Estat Català" – som i sitt program icke ens är republikanskt och som på sin tid förrådde den antimonarkistiska koalitionen, då den i gengäld beviljades specialtullar till förmån för katalanska varor, som ensam bröt borgfreden mellan de antifascistiska partierna, för att angripa POUM. Varför använder kommunisterna nu detta borgerliga partis paroller?

POUM är icke trotskistiskt, men det står kritiskt gentemot Sovjet-Unionen. Därför skall det tillintetgöras.

Vem Kataloniens arbetare följde såg man under de blodiga majdagarna i Barcelona. De behärskade gemensamt med POUM och anarkisterna gatorna. Kommunisterna hade alls inga massor bakom sig, utan bara sina väpnade stöttrupper, bestående av småborgerlig ungdom, separatister – och polisen.

Men vilka var det som icke önskade broderkampen och som trots den uppenbara segern avbröt striden? Var det männe kommunisterna och polisen, som måste gömma sig i källare för arbetarna och som bara kunde anställa några attentat från bakhåll? Det var POUM och anarkisterna som uppmanade till slut på striderna, därför att de icke inför fienden ville blotta fronten och taga på sig ansvaret för en kamp mellan Barcelona och Valencia. Bevis härför finner man i upproppen i deras tidningar. Men man har strypt POUM:s press och redan har en del provinstitidningar samt t.o.m. CNT:s fronttidningar förbjudits. "Solidaridad Obrera" utkommer med kolossala tomrum, dess solidaritetsförklaring med POUM måste tryckas i utlandet.

Man påstår att POUM vill splittra proletariatet, men det var ju POUM, som år 1934 skapade de asturiska arbetarallianserna, denna första enhetsfront, vars fältrop U.H.P (Unidos Hermanos Proletarios – ena er, proletära bröder) var antifascisternas paroll under julidagarna.

Man påstår att POUM vill skapa kontrarevolutionär oro i den republikanska regeringens rygg. Men det var POUM som alltid och ständigt på nytt ivrade för att man måste organisera bonderesningar i de fascistiska arméernas rygg genom att proklamera agrarrevolution. Dess ledare Maurín blev skjuten i Galicien just medan han organiserade bönderna, och så var också Galicien den enda provins där fascisterna hade att kämpa mot partisaner.

Man påstår att POUM vill desorganisera den antifascistiska fronten, därför att den avvisar enhetskommandot. Men POUM har tillsammans med anarkisterna skapat miliskommittéerna, de revolutionära truppernas organ. Den kämpade mot det överkommando, som organiserade nederlaget, som uppgav Malaga och som ville uppgiva Madrid, därför att det icke litade på massans initiativ och icke förstod att utnyttja en politisk armés revolutionära energi.

POUM anklagas för att vilja överföra den antifascistiska kampen till den socialistiska revolutionen; den anklagas för att ha velat ersätta den borgerliga staten, som i juli 1936 led sammanbrott, med en demokratisk organisation för massornas självstyrelse i den revolutionära kampen. Anklagare är de borgerliga partierna, som eftersträvar ett samförstånd med de fascistiska generalerna och med dem som en gång var kommunister. Anklagare är de, för vilka en socialistisk revolution i Spanien skulle förstöra de utrikespolitiska förbindelserna. Anklagare är de som hatar arbetardemokratien och som har allt att frukta av det väpnade proletariats fria självbestämmanderätt.

Man kan kritisera POUM:s politiska uppfattning, man kan förebrå det politiska fel. Men man kan icke bestrida dess antifascistiska sinnelag, dess hängivenhet för revolutionens och proletariats sak, dess offer som stupat för socialismens sak. Man kan därför icke låta det bevakas av polisen, som övertagits från den borgerliga staten; man kan icke låta dess medlemmar dömas av domstolar, som tillsatts av Zamora.

Att förbjuda ett proletärt parti, som i så hög grad som POUM är förbundet med juli-händelserna, – det är att skilja sig från den socialistiska äran under dessa dagar, det är att likvidera allt vad som var och är revolutionärt i den antifascistiska kampen i Spanien. Det vore att förbereda också syndikalisternas och anarkisternas uteslutande samt eftersträva partidiktatur mot proletariatet. Det vore att beröva den nuvarande antifascistiska kampen i Spanien dess ändamål och mening.

Den spanska revolutionen är i fara: den första stora proletära revolutionen efter många år, fulla av nederlag och förtryck, får icke dödas inifrån.

Angreppet mot POUM²⁷

Manifest från internationella Byrån för Socialistisk Enhet.

I elva månader har det spanska folket nu fört en heroisk kamp för att försvara sin frihet mot Franco, samt mot den italienska och tyska fascismen. Det spanska proletariatet, enat och enigt, slog den 19 juli ned den militära revolten i större delen av landet. Nu, när vågskålen trots bakslag här och där börjar luta åt det antifascistiska Spaniens favör, hotar en allvarlig fara den antifascistiska kampen. Spanska regeringen har krönt sin kampanj mot P.O.U.M. genom att häkta dess ledare Nin jämte ett par hundra andra funktionärer. Den söker rättfärdiga denna attack med det lögnaktiga påståendet att de häktade funktionärerna är fascistiska agenter.

Vi protesterar energiskt mot dessa häktningar och deras skändliga motivering och vi kräver att alla de häktade P.O.U.M.-kamraterna omedelbart frigivs.

Ända från de första dagarna har P.O.U.M. intagit sin plats i främsta ledet i kampen mot fascismen. Varje som helst tvivel som i dag framkastas angående P.O.U.M.:s och dess ledare antifascistiska pålitlighet är ingenting annat än det nedrigaste förtal. Orsaken till denna agitation, som i flera månader bedrivits mot P.O.U.M., särskilt av Spaniens kommunistiska parti, är att P.O.U.M. var det enda politiska parti som alltifrån början satte som sitt mål att erövra makten åt proletariatet och förverkliga socialismen.

Om det inte sättes stopp för denna förföljelse mot arbetarklassens socialistiska aktion, så kommer den antifascistiska frontens avgörande krafter att splittras och deras anfall kommer att brytas. Detta kommer att hindra mobiliserandet av de stora reserver som ännu finnes, särskilt bland arbetarna i Katalonien. Om arbetarnas entusiasm och beslutsamhet att genomföra kampen utan hänsyn till offren undergräves, kan Franco icke besegras.

---

²⁷ FD 30.6 -37

I det vi pekar på dessa fakta, uppmanar vi de organiserade arbetarna i alla länder och särskilt Spaniens socialister och kommunister att motsätta sig denna den spanska regeringens självmordssträvan. Denna politik måste upphöra icke endast av militära skäl utan också i arbetarrörelsens och dess organisationers vitala intresse. I dag riktas förföljelsen mot P.O.U.M. – i morgon kommer den att riktas mot C.N.T. och sedan mot Largo Caballero och hans vänner. Den måste därför avvisas från början.

Även om vi är övertygade om att anklagelsen mot P.O.U.M.-kamraterna är grundlöst förtal, så anser vi det likväl nödvändigt att ett uppklarande av fakta bör äga rum. Vi kräver därför att en kommission tillsättes, som består av en representant för vardera Fackföreningsinternationalen, II. och III. Internationalen, den anarkistiska och syndikalistiska Internationalen samt av vår egen Internationella Byrå. Denna kommission bör icke avge någon dom – dess uppgift skulle bara bestå i att undersöka vilken grund det finns för anklagelserna från den spanska regeringen mot P.O.U.M. Ett domslut kunde endast avges av en spansk domstol.

Det antifascistiska Spaniens vänner över hela världen måste veta om anklagelserna mot P.O.U.M.:s ledare är sanna fakta eller skändligt förtal, och om det användes lögnar som giftiga vapen mot politiska fiender.

Endast internationell solidaritet kan bringa det spanska kriget till ett lyckligt slut. Vi välkomnar därför alla försök att åstadkomma en enad internationell arbetaraktion till förmån för det antifascistiska Spanien. Men det är tydligt att om de metoder, som vi med stigande farhågor sett tillämpas i Sovjet-Unionen de senaste månaderna, utsträcks till den internationella arbetarrörelsen, så kommer en sådan aktionsenhet att allvarligt hindras om icke fullständigt förstöras.

En gång, då sanningen och rättvisan åter råder inom våra led, kommer meningsskiljaktigheter inom arbetarrörelsen angående dess mål och syften icke att vara en svaghet utan kommer att bidra till en fruktbringande och sund utveckling.

Samla alla krafter för den antifascistiska kampen!
För enhet i Spanien och enad aktion av internationalerna!
Mot lögnen som politiskt vapen!
För de häktade P.O.U.M.-kamraternas frigivande!
För socialismen!

Våldsaktionen mot POUM brännmärkes²⁸

**Uttalanden av Ture Nerman, Albert Jensen, Aug. Spångberg och Arnold Ljungdahl.
”Nerverna sviker under ledarförgudningen”**

Tror ni att anklagelserna mot POUM för förbindelser med fascisterna har någon fog för sig? Folkets Dagblad ställer frågan till några kända personer inom arbetarrörelsen.

Författaren *Ture Nerman* svarar:

Jag tror på POUM:s fascistförbindelser precis lika mycket som jag tror på Trotskijs, Bucharins och de andra gamla revolutionärernas fascistförbindelser, d.v.s. inte alls. Och jag protesterar så mycket hellre mot förföljelserna mot POUM som jag är kritisk mot POUM:s politik och funnit den osäker. Dess svårigheter har dock varit stora. Och inga som helst behov av att disciplinera antifascistfronten ursäktar partiegoistisk ohederlig våldsaktion mot en kamrat i arbetarrörelsen. Men likasom man på sin tid från visst håll stämplade alla misshagliga som ”socialfascister”, så ger man nu etiketten ”trotskister”, av gudomen översatt till ”fascister” och sedan tagen rent religiöst som trosartikel. Ömkligt och skändligt.

²⁸ FD 1.7 -37

Det är tragiskt, att i en tid, då all arbetarklassens samlade kraft borde riktas mot de fascistiska banditerna och deras principal kapitalismen, kriget mellan arbetarriktningarna, ska gå så brutalt och lögnaktigt fram till den gemensamma fiendens glädje. Det är ohyggligt tragiskt, även om man förstår att nerverna kan svika på vissa ledande håll under ledarförgudningen och även om – det har ingen förnekat – fiendeagenter kan smyga sej in i alla folkrörelser.

Orsaken till förråingen ser jag i, att arbetarrörelsen har blivit så ohjälpligt *statligt* betonad. Både socialdemokratien och kommunismen. *Internationalismen*, arbetarrörelsens rot och ofrånkomliga livsnerv, svikes snart av alla riktningar. För den, som ser internationalismen som det väsentligaste i arbetarrörelse och socialism, blir läget nästan tröstlöst tilltrasslat numera. Släpper man internationalismen, då har man släppt socialismen, ja, allt mänskligt värdefullt, och då kan man lika gärna bli fascist eller vanlig gangster. Men en socialist släpper inte internationalismen, och ur dagens blodiga kaos och det nya ofrånkomliga stora kriget ska stiga den verkliga socialistiska revolution, som blir internationell och därför inte kan luras och kuvas av statsintressena. Det är f.n. mitt enda hopp, men det räcker och lönar fortsatt idéarbete mitt oppe i all ruskigheten.

– För min del är jag övertygad om att det inte finns något som helst fog för beskyllningarna, förklarar red. *Albert Jensen*. Vad beträffar Nin så är ju hans revolutionära föregående känt av alla som följt med arbetarrörelsens historia, och orimligheten i anklagelserna mot honom ligger i öppen dager.

Jag betraktar det hela endast som politiska manipulationer från borgarnas och kommunisternas sida, vilka arbetar för att hindra en socialistisk utveckling i Spanien.

– Så vitt jag kan se är det svårt att föreställa sig att den spanska regeringen fabricerat anklagelsematerialet, säger dr. *Arnold Ljungdahl*. Det är ju dock ej så lätt att på avstånd bedöma saken. Det kan ju röra sig om enstaka fascistiska provokatörer som smugit sig in i organisationen – några beskyllningar att denna i sin helhet skulle vara fascistisk har jag ej heller hört framkastas. Det är naturligtvis mycket önskvärt att affären grundligt utredes, vilket ju också bör ligga i POUM:s intresse.

– Jag är alldeles övertygad om att man från POUM:s sida inte haft några förbindelser med fascisterna, säger riksdagsman *August Spångberg*. Överallt där jag i Spanien träffade folk, även av andra politiska åsikter, ansåg man POUM:s medlemmar vara goda socialister. Jag hörde ingen anklagelse mot POUM. Beträffande Barcelonadagarna så gjorde POUM ingen offensiv utan lät t.o.m. tidningen *La Batalla* tagas ifrån sig utan att göra nämnvärt motstånd. Vid de intervjuer jag och Nerman hade med POUM-ledarna MacNair och Gorkin talade de om nödvändigheten av en antifascistisk enhetsfront, något som ju också fastslagits i officiella uttalanden från organisationen.

Jag är av den uppfattningen att motståndarna, enkannerligen kommunisterna, uppträtt provokatoriskt. Man vill från det hållet förhindra socialismens genomförande och för den skull söker man slå ned POUM. Emellertid är ju splittringen olycklig. POUM har dock visat att det går bra att samarbeta med denna organisation. Arbetarklassen i olika länder måste förhindra dylika övergrepp mot oliktankande inom arbetarrörelsen, då sådana våldshandlingar kan leda till en förödelse av arbetarrörelsen själv.

Inställ förföljelsen mot POUM, franska socialisters krav.²⁹

Förbittring mot kommunisterna bland de spanska arbetarna. Kommunistiskt samarbete med Mussolini-agenter.

Socialistiska partiets Paris-sektion har sändt ett telegram till Companys, den katalanske konseljpresidenten, vari den protesterar mot förföljelserna och förtalet mot POUM samt kräver inställandet av denna för kampen mot Francos skadliga aktion. Companys svarade i hövliga ordalag att man måst avvakta resultatet av undersökningen. – Av svaret kan man sluta sig till att Esquerra-representanten Companys icke hyser några sympatier för den av kominternpartiet P.S.U.C. efter mönster från Moskva igångsatta kampanjen.

En rad kända skriftställare och politiker i Frankrike såsom Gaston Bergery, Madeleine Paz, Victor Marguéritte, Marcel Martinet, Michel Alexandre m.fl. har protesterat hos valencia-regeringen mot det stalinistiska undertryckandet av de revolutionära oppositionsmännen och kräver inställandet av dessa metoder.

Det engelska I.L.P.:s nationalråd och talrika lokala organisationer har skickat protesttelegram till Valencia och Barcelona.

Tysklands socialistiska arbetarparti (S.A.P.) och Italiens socialistiska parti (maximalisterna) har också anmodat Negrín-regeringen att inställa dessa förföljelser och förtalskampanjer – i den antifascistiska kampens intresse.

Både CNT och UGT mot kommunisterna.

Till "The New Leader" skriver dess korrespondent i Barcelona:

Ehuru regeringen har utfärdat häktningsorder mot 40 av POUM:s ledande medlemmar har ett antal av dem ännu ej häktats. Gorkin och Andrade är bland dem, som ännu befinner sig på fri fot. Gorkin hade tänkt ingå svaromål mot anklagelserna i Valencia i samband med "La Batallas" förstamajnummer, men på grund av undertryckningsförsöken mot POUM har han hållit sig dold för att fullborda arrangemangen för partiets upprätthållande.

Regeringen handlar i en anda av hänsynslös hämndlusta. I de fall då POUM:s ledare inte har kunnat häktas har den närhelst det varit möjligt häktat deras hustrur som gisslan.

Trots att censuren har förhindrat tidningarna att publicera meddelanden om häktningarna har dessa kommit till allmän kännedom i Barcelona och väckt stark förbittring bland arbetarna.

Den syndikalistiska tidningen Solidaridad Obreras inställning är belysande. I dess nummer för den 16 juni förekom genom censurens ingripande ett tomt spaltutrymme. CNT protesterade, och det censurerade stycket tilläts att bli införd den 19 juni. Utan att direkt beröra det förbjudna temat om häktningarna säger tidningen att "de batterier som öppnats mot POUM nu även har riktats mot CNT och UGT". En lista av framstående socialdemokratiska och syndikalistiska ledare, börjande med Largo Caballero och Pascual Thomas, nämnes, mot vilka den kommunistiska attacken vänder sig.

CNT:s opposition mot kommunisterna har intensifierats genom upptäckten av instruktioner utfärdade till de kommunistiska radiotalarna om ett psykologiskt förberedande av bildandet av en katalansk regering på samma basis som Valenciaregeringen. D.v.s. att den skulle bestå endast av liberaler, höger-socialdemokrater och kommunister. Fackföreningarna, såväl CNT som UGT, skulle uteslutas.

---

²⁹ FD 2.7 -37

Den socialdemokratiska UGT i Valencia protesterar mot förföljelsen av POUM, fördömer intrigerna mot Caballero och de kommunistiska manövrerna. Den har dragit sig tillbaka från samarbetskommittén till dess kommunisterna lämnar en tillfredsställande förklaring av sitt uppträdande.

Den socialdemokratiska partiorganisationen i Madrid intar en liknande hållning. Den uttalar sin misstro mot kommunistpartiet som följd av erfarenheterna från samarbetet med detsamma.

Kommunisterna: ”Ta fast tjuven!”

Redan på ett tidigt stadium fick kommunisterna i Spanien från CNT-håll sig tilldelade titeln ”de röda fascisterna”. Kommunisterna själva är outtröttliga i att beteckna alla dem som fascister vilka inte knäfaller för Stalin, men det framgår att det finns mycket större fog för att ge dem själva fascisttiteln. Deras uppträdande i detta fall erinrar osökt om tjuven som ville använda uppmärksamheten från sig själv genom att skrika: ”Ta fast tjuven!”

Med anledning av den av kommunisterna inspirerade förföljelsen mot POUM, vilken är avsedd som inledningen till ett undertryckande av all revolutionär arbetarrörelse i Spanien, har CNT sett sig föranlåten att publicera material som till fullo bevisar kommunistiska ruskiga gärningar. Det är inte på POUM:s sida utan på kommunisternas som de fascistiska förbindelserna finns. Kommunisterna samarbetar bl. a. intimt med det borgerliga separationspartiet ”Estat Català” och har arbetat för att få detta representerat i regeringen. Detta parti utger sig för att vara vänsterbetonat, men den 19 juli i fjol flydde dess dåvarande ledare Dencas direkt till Rom, där han gick i Mussolinis tjänst. Men partiets fascistiska förbindelser var ingalunda slut med att dess ledare flydde till Rom.

Det var på grundval av en sammansvärjning mellan kommunisterna och Estat Català som den kommunistiske kommissarien för den offentliga ordningsmakten Rodríguez Salas inledde kupp försöket den 3 maj, vilket började med försöket att storma telefoncentralen i Barcelona. Man blev nödsakad att ge Salas sparken, men detta hindrar inte kommunisterna från att alltjämt idissla lögnen att de olyckliga striderna i Barcelona var iscensatta av POUM och anarkisterna.

Beträffande Estat Català, detta snygga sällskap som kommunisterna så intimt samarbetar med, berättas i en Barcelonakorrespondens till Arbetaren bl. a.:

I januari innevarande år begåvo sig ett följe av s.k. yrkespolitiker iväg från Barcelona till Paris ”för att arbeta för Kataloniens oavhängighet”. Detta illustra sällskap, som kände det hett under sulorna i Barcelona, best bl. a. av f.d. presidenten i katalanska parlamentet, Casanovas (en av ”ledarna” för Estat Català), samt Lluhi Vallesca, Sancho Xicota, Polo samt Ventura Gassol (den sistnämnda f.d. katalansk kulturminister och tillika ”ledare” inom Estat Català, separatistpartiet).³⁰

Denna liga hade ingen annan avsikt med sitt ”arbete” förläggande till Frankrike än att där mer ostört kunna förbereda en planerad diktaturregim i Katalonien. *I Paris inledde ligan samarbete med den italienska fascistregimen och trädde i dennas tjänst som provokatörsagenter.* Som mellanhand vid detta samarbets organisering uppträdde Dencas, nu i Paris, och samme individ som under oktoberhändelserna 1934 i Barcelona organiserade den bedrägliga katalanska separatistkuppen, för vilken inga arbetare intresserade sig.

Om kommunistledarnas intimitet med dessa Mussoliniagenter ger även följande klart besked:

Sistlidne 20 april befann sig det *katalanska kommunistpartiets ledare Comorera* i Paris. Bland andra personer han då där sammanträffade med var *även Ventura Gassols privatsekreterare*,

³⁰ Ventura Gassol är känd för att han under inbördeskriget hjälpte många högerpolitiker, höga kyrkliga dignitärer osv att fly från republiken.

en viss señor Castanier. Rörande denna mystiska figur har CNT inhämtat följande informationer:

Castanier verkar i Paris som ”polisagent åt katalanska regeringen”. Vidare efterforskningar har visat att polisagenten *Castanier samarbetar med en viss señor Vintro, sekreterare åt Octavio Saltos. Denne är publicistisk propagandachef åt de spanska fascisterna!* Vidare har Castanier förbindelser med de fascister som uppehålla sig i de franska städerna Biarritz och St. Jean de Lus; han har setts offentligt i sällskap med dessa fascistelement. Men samtidig står han i intima förbindelser med Estat Catalàs ledande ”operatörer” utomlands, nämligen Dencas och Casanovas. Dencas brukar man i Paris se i sällskap med Castanier och båda ha gemensamt gjort täta besök i Casanovas bostad i Paris.

Kommunisterna – den spanska revolutionens provokatörer och bödlar³¹

Anklagelsen mot POUM uppenbar förfälskning. Inga medel skys mot kämparna för socialismen.

Först och främst tre fakta:

1). Largo Caballeros organ ”Adelante” skrev den 11 maj i en skarp polemik mot kommunisterna följande satser, som avslöjar orsakerna till regeringens störtande:

”Om en av Largo Caballero ledd regering skulle tillämpa den undertryckningspolitik som den spanska sektionen av Komintern begär av den, skulle den likna en regering av Gil Robles eller Lerroux, bryta arbetarenheten och utsätta oss för faran att förlora kriget och låta revolutionen stranda... En regering, som till sin majoritet består av män ur arbetarrörelsen, får icke använda vissa medel som endast är förbehållna reaktionära eller fascistiska kabinetten.”

2). Vad för slags medel rör det sig om? På ministerrådet i Valencia 15 maj, där kabinettet Largo Caballero sprängdes, framlade Federica Montseny, C.N.T:s representant i regeringen, ett paket med hundratals näsdukar, på vilka monarkins vapen var stickat. Dessa näsdukar hade framtagna provokatörer i P.S.U.C. (den katalanska sektionen av Komintern) och Estat Català samt var avsedda att påträffas i P.O.U.M.:s lokaler vid husundersökningar.

3). Kommissarien för den offentliga ordningen, Roger Salas – en kommunist, som gav ordern om att med våld rycka telefonstationen ur C.N.T.-arbetarnas händer och därmed framprovocerade majstriderna – har organiserat en specialtrupp av regeringspolisen, som rekryteras särskilt bland Estat Catalàs medlemmar. Vad är Estat Català? – En halvfascistisk organisation av katalanska separatister, vilka anslutit sig till den antifascistiska fronten, därför att de spanska fascisterna vill avskaffa t.o.m. den inskränkta katalanska autonomin som nu existerar. Denna organisation underhåller förbindelser med de franska fascistförbunden och via dem med Mussolini. Den eftersträvar ett självständigt Katalonien under italienskt protektorat.³² En tjänsteman vid hemliga polisen i Barcelona hade fått i uppdrag att undersöka Estat Catalàs förbindelser i utlandet. Efter sin hemkost blev han mördad innan han hunnit avlämna sin rapport.

³¹ FD 3.7 -37

³² Om Estat Catalàs separatistiska strävanden skriver Hugh Thomas bl a: ”Ledarna för Estat Català (av vilka de flesta befann sig i Paris) hade väntat sig att Franco skulle segra i Madrid. De undrade tydligen, om de inte kunde försöka att underhandla om ett självständigt Katalonien i utbytte mot ett erkännande av Francos seger i hela det övriga Spanien. De sammansvurna försökte också vinna en del politiskt missnöjda anarkisters intresse. Historien läckte ut, och Andreu Reverter, polischef i *la generalidad*, samt Juan Casanovas, ordförande i *la generalidad*, befanns inblandade. Saken tystades ned: Reverter arresterades, anklagad för korruption, och Casanovas fick tyst och snabbt bege sig till Paris. Reverter frigavs också i hemlighet, och han hördes senare aldrig av. ... Estat Català-sammansvärjningen har förblivit dunkel. (HT: *Spanska inbördeskriget*, sid 420-21)

Detta är tre fakta, som kännetecknar den allmänna karaktären av det kommunistiska partiets politik, dess provokatoriska metoder och förbindelser. De kastar ett skarpt ljus över kommunisternas terrorhandlingar mot POUM och den process som nu förbereds och som skall föra dess ledare inför exekutionsplutonen.

Sedan inbördeskriget början har Spaniens kommunistiska parti förföljt POUM med ett skändligt hat, vilket sedan ett halvt år stegrats till förtalet och lögnen, att POUM skulle vara fascismens agentur. Varför? Helt enkelt därför att POUM inom den spanska revolutionen fullföljer syftet som det kommunistiska partiet själv ända till år 1935 hade skrivit på sin fana! Maktens erövring genom proletariatet, skapandet av en arbetare- och bonderegering. CNT:s ledare har upprepade gånger förklarat för kommunisterna: Inställ hetsen och kom med bevis! Man hade inga bevis, men hetsen stegrades alltmer. Experimentet med rojalistiska näsdukar förhindrades. Därför producerar man nu ett dokument, som skall vara det "ovederläggliga beviset för POUM:s förräderi".

Vi känner detta dokument, som påstås ha påträffats vid en husundersökning på Perus konsulat i Madrid, i tre olika versioner: Ur "Pravda", ur "Le Peuple" i Bryssel och ur "Vorult" i Gent. Alla tre varianterna skiljer sig från varandra, och det är icke avvikelser i översättningen utan i texternas innebörd på enskilda ställen. Den giftigaste varianten är hämtad ur "Pravda".

Förfalskning kännetecknar detta dokument i högsta grad, men det innehåller just vad som behövs för en process; inte ett ord mera och inte ett ord mindre! Det verkar vara skrivet av den fascistiske författaren enkom för processen! Och i själva verket: det är skrivet för denna process. Vilken överspion meddelar sin "generalissimus" just det och bara det som förkunnats för ett halvår sedan och för det man nu behöver bevis? Denna överspion talar i allmänna ordalag: "Vi har nu möjlighet att meddela er, vad vi vet om de röda styrkornas ställningar och rörelser", heter det. Men han meddelar ingenting! Han tecknar på baksidan en karta över Madrid, på vilken batteriernas ställningar kan inritas, men han ritar inte dit dem. Han talar om sin radiosändare, medelst vilken han står i förbindelse med Francos huvudkvarter. Som om en spioneriofficer skulle göra det, i stället för att begagna sig av ett hemligt chiffer! Mannen talar om vad han har uträttat inom de extremistiska anarkisternas led och inom POUM. Men han säger inte ett ord om vad han utför för spioneri i de andra organisationerna och inom militärförbunden. Och likväl är det klart att spioneriet inom regeringspartierna skulle ge de bästa resultaten. Ett egendomligt sammanträffande: för ett par månader sedan uppdagades i Valencia en fascistisk sammansvärjning, 400 man ur "femte kolonnen" arresterades, vilka inästlat sig i arbetarorganisationerna. Offentligt nämndes endast en man som trängt in i POUM. Om spionerna inom det kommunistiska partiet och de andra partierna fick man ingenting veta. Och likväl var det 400! Sådana småsaker glömmen den samvetsgranne spionen att tala om. Men han glömmen inte att nämna POUM:s ledare "N..." för att med tillräcklig tydlighet ange revolutionären Nin, som vad dömd till döden under monarkin. Han glömmen inte att nämna ett "svar" av Nin på de "fundamentala frågorna". Och han glömmen inte att Nin besvär "Er (Franco) och edra utländska vänner" (Hitler och Mussolini) om något. Det måste emellertid bevisas, vad kommunisterna gripit ur luften, nämligen att POUM-ledarna handlade på den tyska generalstabens direkta uppdrag. Kort sagt: förfalskarna "bevisar" för mycket och därför bevisar de ingenting annat än sin egen skurkaktighet!

Men denna förföljelse mot POUM är ju bara *ett utslag av ett helt terrorsystem*, varav Spanien kommunistiska parti utgör en del, och om vilket man hittills taget i revolutionens intresse, men om vilket man nu måste tala, så att Stalin-drängarna icke förintar revolutionen. För de enskilda terrorakterna finns de mest olikartade motiv: *att undanröja varje motstånd mot deras härsklystnad, att med våld undertrycka varje opposition inom deras egna led, att misstänkliggöra åsikter som strider mot deras instruktion och taga hämnd för att deras egna manövrer avslöjats, göra upp gamla räkningar etc.*

Låt oss taga några exempel!

För några månader sedan kom en italiensk kommunist, en f.d. officer, från Moskva till Barcelona. Han gick inte till den internationella brigaden, utan till den anarkistiska kolonnen, – han stod alltså i opposition till linjen. Då han tog farväl av vännerna för att bege sig till Huesca-fronten, kom någon fram till honom och sade till honom att han skulle följa med ett par ögonblick för att hälsa på gamla vänner. Han kom aldrig tillbaka! Hans packning låg flera dagar hos landsmän. Efter fjorton dagar kom meddelandet att han blivit dödad av en ”förlupen kula” på Madrid-fronten.

Så har vi den unge Marc Rhein, som skaffat sig anseende inom ungdomsrörelsen i Tyskland och sedan i Paris, icke endast hos socialdemokraterna utan också hos kommunisterna. Han begav sig till Barcelona för att där arbeta som ingenjör vid ett av engelska socialister grundat krigsföretag. En natt försvann han från sin bostad. Efter några dagar fick en vän ett meddelande från honom, att han var i Madrid. Men brevet innehöll anmärkningar som var skriva med främmande stil. Man blev orolig. Spåren ledde till PSUC:s byrå. Det företogs intensiva efterforskningar, men ingenting kunde konstateras. Sedan det nu gått två månader, så finns bara den möjligheten att Rhein är död eller släpats till Ryssland. Varför det?

*Rhein är son till den kände mensjevikledaren Abramovitj, medlem av Andra Internationals exekutivkommitté.*³³

I den syndikalistiska tidskriften ”Révolution Prolétarienne” ger en bekant revolutionär L. Nicolas en sammanställning om de spanska kommunisternas terrormetoder. Vi hämtar några viktiga fakta därur. Nicolas erinrar om fallet Cazorla. C. var kommunist samt delegat för den offentliga ordningen i försvarsjuntan i Madrid. Om hans terroristiska aktion lämnade tidningarna ”CNT” och ”Frente Libertario” noggranna uppgifter. Cazorla hade inrättat hemliga fängelser som endast stod under kommunistiska partiets ledning. Man sökte avtvinga häktade bekännelser, vilka skulle möjliggöra att anklaga anarkisterna för förbindelser med fascisterna. Hemliga arkebuseringar ägde rum. Skandalen ledde till Cazorlas störtande, men sedan blev saken nedtyd. ³⁴

I Murcia hade kommunisterna organiserat en riktig tjeka. I egna fängelser inspärrades arbetare under anklagelsen att äga medlemskort i CNT. Genom medeltida tortyr försökte man pressa ur dem att de var medlemmar av ”Vita Hjälpén”, den fascistiska understödsorganisationen. I Katalonien kunde kommunisterna icke uppträda så öppet. De skapade en hemlig terrororganisation, som undanröjde framstående antifascistiska kämpar. På deras konto kommer fallet Abramovitj Rhein, fallet Alfredo Martínez från det anarkistiska ungdomsförbundet, som försvann den 6 maj efter ett möte i den av honom ledda revolutionära ungdomsfronten. De har på sitt samvete det skändliga mordet på tolv medlemmar av anarkistiska ungdomsförbundet, vilkas lik den 8 maj anträffades på en landsväg. Dådet förklarades därav, att ungdomsförbundet var den enda anarkistiska organisation, som protesterade mot arkebuseringarna i Moskva. K.P. har utfört mordet på de båda italienska anarkisterna Berneri och Barbieri³⁵. Mördarnas direkta förbindelser med polisen och den av kommunisterna behärskade UGT är konstaterad.

Det går ej längre an att förtiga dessa de spanska kommunisternas terror metoder som bedrives efter mönster från GPU och under medverkan av dess agenter. Den internationella arbetarklassen måste få veta sanningen. Den måste få klart för sig deras kontrarevolutionära karaktär

³³ Vad som exakt hände Marc Rhein har i själva verket aldrig klarlagts. Han återfanns aldrig.

³⁴ Avslöjandena om den verksamhet som bedrevs av José Cazorlas ledda ”försvarsjuntan” i Madrid ledde till att premiärminister Largo Caballero 22 april 1937 gav order om att den skulle upplösas.

³⁵ Berneri och Barbieri arresterades den 5 maj som ”kontrarevolutionärer” och försvann. Deras av kulor genomborrade kroppar hittades dagen efteråt (av Röda korset) och identifierades av 11 juni av deras hustrur.

samt höja sin röst emot dem, så att icke den spanska revolutionen strypes och hela den internationella arbetarrörelsen förgiftas.

Opinionsstorm med anledning av förföljelsen mot POUM³⁶

Kraftiga socialdemokratiska varningar. Men Harald Åkerberg och Sv. D. gör enhetsfront med kommunisterna.

Äntligen – fast kanske för sent – har man i de antifascistiska kretsarna utanför Spanien börjat få upp ögonen för den olyckliga roll som de kommunistiska provokatörerna spelar i det spanska kriget.

Den antifascistiska fronten i Spanien håller på att lamslås av inre stridigheter, i vilka kommunisterna spelar en ledande och mycket smutsig roll. För dem har det blivit huvudsaken att slå ner de revolutionära krafterna inom den spanska arbetarrörelsen. Attacken mot POUM, vars ledare som resultat av det kommunistiska ränkspelet har häktats och vilkas arbetsbusing kommunisterna kräver, är endast inledningen till en aktion, som är avsedd att följas av en liknande attack mot den starka anarkosyndikalistiska rörelsen.

Tidigare är det endast socialisterna och syndikalisterna som brännmärkt kommunisternas förrådiska uppträdande. På socialdemokratiskt håll har man varit tyst. Det är glädjande att en ändring till det bättre nu synes ha skett. De franska socialdemokraterna har, trots sin ”folkfront” med kommunisterna, nödgats ta bladet ur munnen. Deras Parisorganisation har energiskt krävt att aktionen mot POUM inställes och deras huvudorgan Populaire varnar i en artikel för den hjälp åt Franco som denna aktion innebär.

Social-Demokraten sjunger ut.

I sitt franska broderorgans varning instämmer nu Social-Demokraten. Efter att ha påpekat att den inre kamp som sålunda börjat måste demoralisera de egna och stärka fascismen, skriver tidningen:

Det är högt på tiden att den spanska regeringen från alla dem som önskar och vill främja segern åt dess sak, manas att icke låta kommunisternas fraktionsfanatism driva dem in på metoder, som kan vara rent ödeläggande för de sympatier, som det kämpande Spanien åtnjuter inom den västeuropeiska arbetarvärlden.

Det är meningen, fortsätter Social-Demokraten, att POUM efter känt bolsjevikiskt mönster skall stämplas som bestående av förrädare och spioner och alltså fysiskt utrotas. Tidningen tar inte parti för POUM:s politiska ståndpunkt och anser det även tänkbart att i detta, liksom i andra partier, fascistiska element och betalda spioner har kunnat insmyga sig.

Men därifrån och till att häkta själva ledningen för partiet som komprometterad i sådan mening, är ett stort och ödesdigert steg. Veterligen har POUM:s medlemmar kämpat lika energiskt vid fronten som moskvakommunisterna, och deras främste ledare Maurín blev redan i början av kriget skjuten av Francos folk.

Moskvaprocesser i Spanien

Den olyckliga vändning som inträdde i och med att kommunisterna lyckades störta regeringen Caballero påpekas:

Så länge Caballero stod i spetsen för den spanska regeringen förmådde han hålla samman den gemensamma kampfronten. Efter hans fall har emellertid inom det spanska regeringslägret den riktning vunnit i styrka, som vill gå fram med obönhörlig stränghet mot enstaka flyglar inom den egna fronten, och det tycks som om Caballero störtats just på grund av sitt motstånd

---

³⁶ FD 5.7 -37

mot de brodermördande avgörandena av sådana fraktionsstrider. I flera månader har, berättar Populaire, de ledande inom den stalinistiska riktningen med växande otålighet krävt att POUM skulle upplösas och dess ledare häktas. Nu har det gått så långt, att man nästan måste tala om ett överförande av de inre ryska händelserna på spansk jord, och det mitt under inbördeskriget! Faktiskt är likheten förbluffande. POUM:s ledare häktades nu inte på grund av störande radikal propaganda och icke heller på grund av otillbörlig kritik av Stalin och Komintern – antagligen den verkliga orsaken till förföljelsen mot dem – utan på grund av en anklagelse för spionage och förräderi till förmån för Franco!

De flesta av den häktade ”spionerna och förrädarna” är liksom Nin och Andrade gamla kämpar i den socialistiska rörelsen: ”icke ett enda ögonblick kan man tro att de varit Francos agenter”, skriver Populaire. I själva verket har de anklagande hittills icke kunnat framlägga ett enda bevis för sina beskyllningar, och fackföreningar och syndikalister har skarpt protesterat mot upplösningen av POUM och häktningarna av dess ledare. Man måste medge att sådana händelser icke stärker det antifascistiska Spaniens kampduglighet – ja att det kan leda till verkliga katastrofer. Som verkliga vänner till Spaniens regering och folk in stämmer vi i Populaires varnande ord.

Harald Åkerberg till kommunisternas undsättning.

Även de spanska kommunisterna har dock sina drabanter inom socialdemokratien, och att dessa befinner sig på partiets yttersta högerkant överraskar inte. En sådan är exempelvis Harald Åkerberg i Örebro-Kuriren.

Det bästa Åkerberg kan säga om POUM är att ”affären” är ”ett ouppklarat mysterium”. Han repeterar utan att blinka påståendena att POUM:s ledare ”stått i förrädisk förbindelse med Franco”. Att detta bara är ett kommunistiskt påstående utan skymt av bevis undviker han noga att nämna. Han har fräckheten att påstå att Folkets Dagblad till på det allra sista intagit en generad tystnad i saken, och det enda han på det sista har lyckats upptäcka därom i vår tidning är intervjuerna med Nerman, Albert Jensen. Arnold Ljungdahl och Spångberg, vilkas uttalanden han frändömer all betydelse. De har ju bara gjort ”små turistbesök” i Spanien och kan således inte ens veta så mycket som Åkerberg, som själv inte alls varit i Spanien. Kommunisterna fritar han ridderligt från anklagelserna för provokation, och han anser sig kunna ”med harm tillbakavisa varje insinuation” att de övriga riktningarna inom den spanska folkfronten skulle ha låtit sig influeras från Moskva, även om ”det ganska obetydliga kommunistpartiet” skulle tagit order därifrån.

Fakta är ingenting för hr Åkerberg.

Här blundar Åkerberg för fakta, som han mycket väl känner till. Det spanska kommunistpartiet är inte längre obetydligt sedan det bytte skinn och blev det mest högerinriktade partiet inom ”folkfronten”. Det störtade Caballero och motade bort fackorganisationerna från regeringen. Det är dess ärenden högersocialdemokraterna i regeringen går då de medverkar till förföljelsen mot POUM, som Caballero inte ville igångsätta och därför störtades.

Den nuvarande högersocialdemokratiska-kommunistisk-liberala regeringen har däremot Åkerbergs fulla förtroende:

Regeringen Negrín är nu Spaniens sista hopp. Det är på dess rådklokhet och handlingskraft, och framför allt på dess förmåga att koncentrera alla kraft på denna enda sak, segern och åter segern, som nationens framtid avhänger. Denna regering är sannerligen inte kontrarevolutionär.

Harald Åkerberg är ingalunda ensam i sin starka tro på högersocialdemokraterna Negrín och Prieto och deras kommunistiska medarbetare. Lika övertygad om denna regerings förträfflighet är det reaktionära Svenska Dagbladet. Tidningen framhåller, att man i England ”ivrigt

spanar efter möjligheter att inom ramen av en allmän borgerlig åskådning få en kompromiss till stånd mellan Salamanca och Valencia”. Tidningen fortsätter:

Fråga är, om icke Valenciaregeringen i sin nuvarande form redan uppfyller dessa krav. Konseljpresidenten Negrín är icke mer socialist än mången annan radikal universitetsprofessor i Europa och kabinettets starka man, krigsministern Prieto, företräder en flygel inom den spanska socialdemokratins, som säkerligen aldrig på eget bevåg skulle drista sig till några alltför radikala reformer...

Till den nuvarande Valenciaregeringen ställer sålunda socialdemokratins höger, kommunisterna och reaktionära borgare sitt gemensamma hopp. Men förutsättningen för att deras förhoppningar skall gå i uppfyllelse är att den revolutionära arbetarrörelsen i Spanien krossas. Däri ligger den logiska och naturliga förklaringen på förföljelsen mot POUM.

Moskvametoderna i Spanien väcker oro internationellt³⁷

Kommunisternas våldsmetoder blir kanske värst för dem själva. Fenner Brockway besöker Valencia-regeringen – Andres Nin redan skjuten?

ILP:s sekreterare Fenner Brockway befinner sig nu i Spanien i syfte att kräva en rättvis rättegång för de häktade POUM-ledarna. Redan innan han reste kunde han från den franska gränsstaden Perpignan sända viktiga underrättelser, som återges här nedan.

Jag väntar här, skriver Brockway, på den franska deputation, med vilken jag reser till Spanien. Den omfattar den socialdemokratiske deputeranden Paul Rives, en representant för Ligan för mänskliga rättigheter och en syndikalist.

Jag har redan mycket nyheter. I Paris träffade jag hustrun till redaktören för La Batalla, POUM:s förbjudna dagliga tidning, och Martini, en ung italienare, vilka båda just anlänt från Spanien. Här har jag träffat John McNair (ILP:s representant i Spanien sedan flera månader), Eric och Eileen Blair³⁸ och unge Stafford Cottman. (Cottman har uteslutits ur det engelska kommunistiska ungdomsförbundet för att han protesterat mot lögnerna om POUM. Red.) Eric Blair och Stafford Cottman har kämpat i vår kontingent. Eric har fått en kula genom halsen och talar i viskningar. Stafford sändes som invalid från fronten till ett sanatorium.

Vad som har hänt.

Dessa är de viktigaste fakta: Under kommunistpartiets inflytande har POUM försvunnit utåt. Dess 40 exekutiv- och rådsledare, däribland Nin, Gorkin och Andrade, sitter i fängelse (tvivel förefinnes angående två av de 40, som kanske fortfarande håller sig undan). POUM:s byggnader är ockuperade av militären. Den röda fanan, som svajade över dem, har ersatts med den nationella spanska trikolorn, Joaquíns namn har slitits ner från Maurín-institutet (ett bibliotek).

Minst 800 av partiets medlemmar har häktats i Barcelona. En del säger 1 000, men jag håller mig till den mera moderata beräkningen.

Varje utländsk kamrat, som har varit känd för att stödja POUM, häktades.

Bland dem finns amerikaner, holländare, belgier, tyskar, italienare, fransmän och polacker. Listan är för lång för att återges i sin helhet, men den upptar Jan Molenaar, en av ledarna för vårt parti i Holland, och hans hustru samt George Kopp, den belgiske befälhavaren för den sektion av vid fronten, där ILP-kontingenten kämpar.

³⁷ FD 6.7 -37

³⁸ Eric Arthur Blair är i själva verket identiskt med den berömde brittiske författaren George Orwell, som skrev om sina upplevelser i Spanien i den klassiska och mycket läsvärda boken *Hyllning till Katalonien*.

George Kopp befann sig i Barcelona på permission och häktades i syfte att förhindra nyheterna att nå fronten. Detta gäller t.o.m. de sårade i POUM:s lasarett och sanatorium, vilka nu är ockuperade av regeringens stormtrupper.

POUM:s arbete fortsätter underjordiskt.

John McNairs personliga historia är spännande. Han hade återvänt till Spanien utan att känna till undertryckandet av POUM. Han bad en droskförare köra honom till partiets högkvarter. När han såg detta bevakas av regeringssoldater under trikoloren anmodade han hastigt chauffören att köra till hotellet. Där fick han veta att polisen ville ha tag i honom. Han tillbringade natten på ett annat ställe. Klockan 3 på morgonen inträngde sex militärpolis i hans sovrum. Han visiterades för vapen, hans papper undersöktes, intet komprometterande hittades; men han visste att polisen skulle återkomma på morgonen. Nästa natt sov han, Eric Blair och Stafford Cottman i det fria. De upptäcktes men lyckades före gryningen komma undan till en förstörd kyrka. Nästa natt sov de komfortabelt i en okänd kamrats hus, och dagen därpå gick de över gränsen.

McNair ville inte lämna Spanien förrän han kommit i kontakt med de kamrater, som fortsätter POUM:s organisation underjordiskt. En ny exekutivkommitté har utsetts, och den fungerar effektivt. McNair träffade den. Självklart kan jag icke nämna ledamöternas namn.³⁹ Lokala styrelseledamöter, som har häktats, har ersatt. Dessa kamrater är förvissade om att POUM:s dag ska gry igen.

Terroristerna fruktade protester.

Nyheten om POUM:s undertryckande blev inte tillåten att publicera förrän 12 dagar sedan detta ägt rum. Vid den tiden var den naturligtvis vida känd i Barcelona och kunde ej längre hemlighållas. Meningen var att förhindra protester från arbetarna och att undanhålla nyheten från tusentalen av POUM- och CNT-soldater vid fronten. Hur dessa reagerat sedan nyheten blev känd är ännu inte bekant.

Men det visar sig dock att oppositionen mot den ”stalinistiska undertryckningen” i Spanien är starkare än som var väntat. Den populära CNT-tidningen Soli (fortfarande den av arbetarnas mest lästa) har av censuren endast tillåtits att skriva mycket försiktigt, men den har gett tillräckligt uttryck åt syndikalisternas indignation. På Quai d’Orsay i Paris träffade jag innan jag for därifrån en katalonier, som just anlant från Barcelona. Han berättade att Esquerra (det liberalnationalistiska partiet) har uttalat sig mot ”stalinisternas” domination och mot undertryckandet av andra antifascister. Detta är betecknande, därför att Companys, den katalanske presidenten, tillhör Esquerra, som också har representanter i regeringen.

Detta är sannolikt riktigt. Esquerra består av typiska liberaler, som är motståndare till diktatoriska undertryckningsmetoder. De hyser stor aktning för POUM-ledaren Nin såsom en framstående katalansk skriftställare. Naturligtvis tror de inte på att Nin är en fascistagent,

Den kommunistiska kuppen.

Alla från Spanien som jag har träffat anser att kommunisterna har gått längre än som är nyttigt för dem. Ingen i Spanien tror att POUM:s ledare och medlemmar har varit fascistiska spioner

³⁹ Det är en vanlig missuppfattning att POUM från mitten av juni 1937 var helt krossat och inte kunde utföra något politiskt arbete. Som bl. a. Wilebaldo Solano, ledande i ungdomsförbundet vid den tiden, visat så fungerade partiet underjordiskt ända fram till inbördeskrigets slut. Exempelvis förmådde man, inne i Spanien, regelbundet ge ut både huvudorganet *La Batalla* och ungdomsförbundets tidning *Juventud Obrera* t o m maj 1938. Hösten 1938 publicerade man även, inne i Spanien, skriften *La represión y el proceso contra el POUM* (Repressionen och rättegången mot POUM), som avslöjade lögnerna bakom anklagelserna mot POUM (författad av POUM-ledaren Ignacio Iglesias under pseudonymen Andrés Suárez). Denna skrift ingår nu i Ignacio Iglesias, *Experiencias de la Revolución*, Editorial Laertes, 2003.

– ingen utom de som blint accepterar den kommunistiska partilinjen. Den kommunistiska kuppen betraktas som den är – ett brutalt försök att med våld undertrycka en rivaliserande sektion av arbetarklassen. De syndikalistiska massorna hatar ”stalinismen” och vet att deras tur kommer näst.

När man frågar varför högersocialdemokraterna och liberalerna har godkänt kommunisternas krav på POUM:s undertryckande finns det två förklaringar. Den första är att Valenciaregeringen försöker vinna den brittiska och den franska regeringens sympati, begagnar sig av bådass fruktan för ett tysk-italienskt herravälde i västra Medelhavet och briterernas fruktan för att deras ekonomiska intressen ska gå förlorade till Tyskland och Italien. Det sägs att den brittiska regeringen inte vill veta av någon förbindelse med Valenciaregeringen förrän faran för en spansk revolution har undanröjts. Därför måste POUM, som går in för den sociala revolutionen, undertryckas.

Den andra är det inflytande, som Ryssland har över Valenciaregeringen. Denna satte från början POUM:s uteslutning från den katalanska regeringen som villkor för vapensändningarna. POUM:s undertryckande har satts som villkor för fortsatt strid.

Dessa båda yttre inflytanden har förmått högersocialdemokraterna och liberalerna att böja sig. Högersocialdemokraterna är troligen inte ovilliga, ehuru de fruktar för återverkningarna på partiets vänster samt på CNT och Caballeros sektion av UGT (den socialdemokratiska fackföreningsrörelsen). Liberalerna tycker inte om ansvaret för undertryckningen men anser att de måste betala priset.

Vad som måste göras.

Det är nu vår plikt att åvägabringa det starkast möjliga tryck på Valenciaregeringen för frigivandet av POUM-kamraterna och de Barcelona-representanter för våra broderpartier, som nu är i fängelse. Rykten går att Nin redan har blivit skjuten: vi får hoppas att detta bara är ett rykte av det slag, som sprides under sådana förhållanden.⁴⁰ Men de spanska kommunisterna kräver dödsstraff.

John McNair lämnade Spanien på särskild begäran av POUM-kamraterna att organisera en internationell protest. Innan jag for från London sände jag brev ut över hela världen. I Paris träffade jag medlemmar av Andra Internationalens exekutivkommitté, och Jean Longuet lovade att ta upp saken vid dess möte. I England och Frankrike har början gjorts att organisera en representativ kommitté för att kräva undersökning av anklagelserna mot POUM, och McNair for härifrån i går kväll till Paris för att förbereda bildandet av en internationell kommitté i samma syfte.

Vår kommitté ämnar bege sig direkt till spanska regeringen i Valencia och kräva att få träffa Negrín, den socialdemokratiska premiärministern, och Prieto, högersocialdemokraten i kabinettet. Vi ämnar undersöka anklagelserna så gott vi kan. Vi ska kräva att få träffa fångarna, både POUM-ledarna och kamraterna från andra länder. Vi hoppas kunna klargöra för Valenciaregeringen den oro, som förorsakats inom den internationella arbetarrörelsen genom undertryckandet av POUM och de metoder, varigenom detta skett.

Men jag hoppas att detta endast blir en förberedande undersökning. Jag fann i Paris att starka tvivel råder inom Andra Internationalen beträffande det som sker. Överflyttandet till Spanien av Moskvametoder väcker oro.

⁴⁰ Tyvärr var detta rykte sant. Se [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#) för detaljer.

Även Sovjet för medling i Spanien⁴¹

Aktionen mot POUM och CNT förklaras. Folkets Dagblads Spanienkorrespondent har ordet.

Skottväxlingen i Barcelona, vars eko ännu genljuder pinsamt i våra öron, samt anfallet mot POUM tvingar oss att öppet framställa frågan om den ryska inblandningen i Spaniens politiska liv.

Denna inblandning började samma dag Sovjet-Unionen insåg faran av att låta Tyskland och Italien upprätta sitt herravälde i Spanien under den fascistiska resningens täckmantel och beslöt ingripa genom att skicka Madridregeringen de vapen, denna behövde. Det var tack vare denna ingalunda osjälviska hjälp – såsom vi strax skall få se – som de spanska antifascisterna kunnat tillbakalå det angrepp, som riktades mot huvudstaden, samt vinna erforderlig frist att organisera motståndet. Man förstår lätt att de, övergivna som de vara av den övriga världen gentemot den väl rustade fienden, kände en livlig tacksamhet mot Ryssland.

Att denna hjälp varit helt och hållet egoistisk av det skälet, att Ryssland framför allt försvarade sig själv och sina allierade då det försvarade Spanien mot Hitlers och Mussolinis aktion, har få velat taga i beaktande. I allmänhetens ögon berodde Rysslands ingripande endast och allenast på dess kärlek till den av Madridregeringen representerade demokratin.

Det vore att känna ryssarna bar dåligt, om man inbillade sig att de icke ämnade draga största möjliga profit av sin handling. Hade de icke sedan två år tillbaka dubbat sig till demokratins riddare i Spanien? Hade de icke låtet de i deras sold stående politikerna förklara, att Azaña var den av försyner utsedde mannen att föra landet rakt in i det demokratiska paradiset? Var de inte för resten det republikanska Spaniens räddare?

Det är sant, att de icke sparat några ansträngningar. Väl försedd men pengar fick den stalinistiska pressen i Spanien hastigt ett avsevärt uppsving. Ett stort antal tidningar, som dittills ägnats åt att propagera de republikanska idéerna, förvandlades en dag till en annan och blev stalinistiska organ. Beträffande de övriga, vilka kände varifrån vinden blåste, ställde de sig mer eller mindre välvilligt i sovjetpropagandans tjänst. Organisationer sådana som ”Sovjetunionens Vänner”, ”Internationella Röda Hjälpn”, ”De antifascistiska intellektuellas allians” etc, etc – man vet vilken roll de spelar såsom stalinistpartiets hjälpporganisationer – växte upp som svampar ur jorden efter regn.

Denna tillväxt av det sovjetryska inflytandet i Spanien bekräftas officiellt av två stalinistiska ministrars inträde i Largo Caballeros regering: Jesús Hernández⁴² för de offentliga undervisningen och Vicente Uribe⁴³ för jordbruket. Om man har svårt att se vad dessa två – för övrigt nästan illiterata – kommunistiska dignitärer utträttat inom sina respektive departement, så ser

⁴¹ FD 8.7 -37

⁴² I likhet med många andra ledande stalinister flydde Hernández till Sovjet efter Francos seger. Där blev han medlem i Kommunistiska Internationalens exekutivkommitté (EKKI). Efter partiledaren José Díaz' död 1942 (även han i Sovjet), utbröt en ”maktkamp” mellan Hernández och Dolores Ibarruri, vilken Hernández förlorade och han förflyttades till Mexico med bl a uppdrag att få Trotskijs mördare Ramón Mercader frigiven ur det mexikanska fängelse där denne satt sedan 1940. Efter brytningen mellan Stalin och Tito tog Hernández ställning för Tito och fick anställning vid Jugoslaviens Mexico-ambassad. Han skrev en mycket kritisk bok om den stalinistiska politiken i Spanien under inbördeskriget: *Yo fui un ministro de Stalin* (Jag var en minister åt Stalin), som även gavs ut på franska (men *ej* på engelska). Således var Hernández ”skrivkunnig” (innan inbördeskriget var han redaktör för spanska kommunistpartiets huvudorgan Mundo Obrero), så påståendet i den aktuella artikeln att han var i det närmaste ”illiterat” är milt sagt en grov polemisk överdrift.

⁴³ Efter nederlaget 1939 tog Uribe sin tillflykt till Mexico, där han förblev under hela andra världskriget. 1946 bosatte han sig i Frankrike och flyttade 1950 till Prag. 1956 råkade han i onåd och beskylldes för ”personkult”(!). Han lämnade helt politiken och dog 1961 i Prag.

man mycket bättre på vad sätt de utnyttjat sin närvaro i kabinettet för att arbeta på att stärka sitt partis inflytande och därigenom också Sovjet-Unionens. Man kan säga detsamma om de stalinistiska representanterna i det katalanska generalitetets råd, vilkas hela aktion förestavats mer av deras partis intressen än av omsorgen om deras ämbetsplikter. En ökning av inflytandet, som för övrigt underlättades av att partiet absorberat en del av de så kallade vänstersocialdemokraterna (en sammanslagning av kommunistiska ungdomsförbundet och det socialdemokratiska ungdomsförbundet – Juventud Socialista –) samt av republikanernas allt mer och mer markerade sympati för ett parti, som försvarade deras egna positioner med större iver än de själva och slutligen anslutningen från stor de av småbourgeoisin och medelklassen till en organisation, vars politik endast bestod i att ”föra krig” och förhindra varje blygsamt försök att avskaffa den bestående sociala regimen.

Terrängen var således helt förberedd när Sovjet-Unionen – sedan de politiska relationerna officiellt upprättats med densamma – skickade sina representanter till Spanien. Från den dagen började Rysslands ingripande i den spanska politiken att växa.

Dittills hade den regim, som upprättats dagen efter den fascistiska revolten, varit relativt demokratisk. Tvingad att – för att kunna hålla rebellerna stängna – stödja sig på samtliga arbetarorganisationer, vilka i själva verket utgjorde de enda krafter som levde kvar i landet, hade Madridregeringen måst lämna dem en nästan fullständigt aktionsfrihet, i det den betraktade dem alla som likaberättigade medlemmar av det antifascistiska blocket. Det blev annorlunda från den dag, då Sovjet-Unionens representanter kom och slog sig ned i Spanien. Från och med denna tid börjar en dov men förbittrad kampanj, som går ut på att ur detta block utesluta de mest framåtskridna – dem som tog revolutionen på allvar och som ville draga största möjliga nytta av den för arbetarklassen: anarkosyndikalisterna i CNT och POUM.

Se här etapperna i kort sammanfattning:

I början av november månad, då regeringen lämnade det av fienden hotade Madrid för att flytta över till Valencia samt överlämnade sina befogenheter åt ett försvarsråd med general Miaja som president, motsatte sig sovjetambassadören genom Spaniens kommunistiska parti som mellanhand bryskt att POUM skulle vara representerat i detta råd, trots att de övriga partierna hade en rakt motsatt mening och fastän POUM enligt minister Prietos egen utsago hade varit den enda organisation, vars centralkommitté trots faran stannat kvar i huvudstaden. Alla åtgärder, som vidtogs för att förmå regeringen att upphäva detta beslut, stötte på oövervinnligt motstånd från sovjetambassadens sida.

I december månad framprovocerade de stalinistiska representanterna i generalitetsrådet på initiativ av ryske konsuln i Barcelona, Antonov-Ovsejenko, en kris inom den katalanska regeringen i det de krävde POUM:s uteslutande. Det var tydligen ett första steg i riktning mot CNT-syndikalisternas uteslutande. Dessa förstod det, och satte sig till motvärn så länge de förmådde, men sovjetkonsulatet förklarade att så länge POUM var representerat i den katalanska regeringen skulle denna icke erhålla några vapen. Och då blev de slutligen nödsakade att ge efter. Det mest lustiga – om nu över huvud denna sak kan ha någon lustig sida – är att dessa så flitigt utlovade vapen, med vilka ryssarna ständigt lockade och tubbade de katalanska makthavarna, aldrig kom, och det av viss orsak. De kommer inte förrän den dag då ryssarna innehar den absoluta kontrollen över denna provins.

Uppmuntrade genom denna framgång försökte stalinisterna under sovjetambassadens påtagliga inverkan utnyttja ”trotskijprocessen” i Moskva för att kräva att POUM skulle undertryckas, i det de angav detta parti som ”Hitlers och Francos agenter”. Men offensiven misslyckades denna gång – inte så mycket på grund av befolkningens allmänna misstro som genom protester från anarkisterna, vilka förklarade att de inte trodde ett ord av de lögner, som

utslungats mot ett parti, vars mod och hängivenhet de lärt känna. Då måste man slå till reträtt och uppskjuta förverkligandet av denna plan till bättre tider.

Men det hade visat sig att så länge CNT bevarade det inflytande den åtnjöt i arbetarkretsar, var det omöjligt för stalinisterna att företaga något som helst avgörande i Spanien. Man måste således bekämpa detta inflytande och om möjligt helt eliminera det. Den mot POUM påbörjade kampanjen utsträcktes även till CNT. Sovjetpressens korrespondenser skickade sina tidningar en hel serie informationer om den anarkistiska rörelsen, som var till den grad lögnaktiga, att de flera gånger framkallade våldsamma protester från fackförbundsorganen. Det räcker med att konstatera dessa publikationers sammanfallande med den kampanj, som fördes i själva Spanien, för att genast se att de motsvarar en tydlig order från stalinistiskt håll.

Det gick så långt, att man beslöt befria sig från Largo Caballeros regering, vilken ansågs alltför oberoende gentemot sovjetkraven och alltför angelägen att bevara enheten med CNT. En våldsam kampanj igångsattes mot det socialdemokratiska partiets gamle ledare av de ledande inom "Det enade socialistiska ungdomsförbundet" i det tydliga syftet att tvinga honom att avgå för att ge plats åt en ministär ledd av Prieto – ledare för det socialdemokratiska partiets moderata fraktion och känd sedan länge såsom anhängare av medling. Om denna ministär icke kunde bildas då, så beror det endast på det faktum, att segern på Guadalajarafrenten, som avsevärt stärkte regeringen Largo Caballeros auktoritet, tvingade vederbörande att uppskjuta förverkligandet av sin plan.

Men man avstod trots allt icke därifrån. Tvärtom fortsattes kampanjen mot vänsterorganisationerna med större förbittring än någonsin. POUM ställdes utanför lagen i Madrid, CNT:s och FAI:s organ förbjöds, syndikalistiska milismän häktades och lönnmördades, CNT:s lokal i Bilbao konfiskerades och överlämnades åt det kommunistiska partiet, polis och gendarmeri skickades mot anarkosyndikalisterna på ett stort antal platser – kort sagt oräkneliga trakasserier och provokationer från Valenciaregeringen mot den yttersta vänsterns element. Att dessa åtgärder var inspirerade av Moskva – för att övertyga sig därom är det tillräckligt att följa ekot i sovjetpressen och å andra sidan konstatera de intima förbindelser, som existerar – med hela världens vetenskap – mellan Sovjet-Unionens representant i Spanien och de ledande inom Spaniens kommunistiska parti, antingen dessa är medlemmar av regeringen eller icke.

I Barcelona var dessa förbindelser så uppenbara att man icke ens längre bemödade sig om att dölja dem. Det gick icke en dag utan att någon av de kommunistiska medlemmarna i generalitetets råd eller inflytelserika medlemmar av det stalinistiska partiet begav sig till Antonov-Ovsejenko för att taga emot order. Trots den reservation, som ålägges varje diplomatisk representant i ett främmande land ingrep sovjetkonsuln offentligt i Spaniens politiska liv, skickade ut kommunikéer till pressen vari han krasst tog tidningar och politiker i upptuktelse för att de icke velat underkasta sig hans diktatur, han närvarar öppet vid möten och demonstrationer av den antifascistiska fronten, han gav order åt polisen och propagandakommissariatet etc., i det han uppträdde som om han varit herre i landet. Katalanerna, vilkas mottaglighet och känslighet är utomordentlig och vilkas oavhängighetsanda är väl känd, förbannade honom i tysthet men lydde. Propagandakommissariaten Miravittles skyndade sig till telefonen då sovjetkonsuln ringde upp och lät skälla ut sig som en betjänt, ertappad med att ha begått ett fel. Man skulle få hålla på i evighet att berätta alla de historier, som är i svang härom.

Det var likadant i Valencia, där ministrarna protesterade privat mot ryssarnas överdrivna ingripande, men icke desto mindre rättade sig efter deras önskingar.

Ty ryssarna är herrar i landet. Majhändelserna i Barcelona visade detta tydligt. Om vi säger att dessa tragiska dagar, som kostad mer än 500 människors livet, var resultat av en lömsk komplot, arrangerad av sovjetrepresentanterna i Spanien, så kommer man antagligen inte att be oss framlägga skriftliga bevis härför. Det räcker att man tar i beaktande i vilken grad det

ligger inom den av Sovjet-Unionen hittills förda politikens linje med hänsyn till krossandet av vänstern i Spanien och förberedandet av gynnsamma betingelser för en medling. Konstituerandet av ministären Negrín själva dagen efter dessa händelser – en ministär som i verkligheten ledes av Prieto och ur vilken de fackliga organisationernas representanter är uteslutna – lämnar ytterligare ett bevis därpå. ”Ögonblicket för medlingen har ännu icke kommit”, förklarade Negrín. Vilket betyder att det kommer en dag. Efter det POUM:s oppositionella stämma tystats står CNT och Caballero i tur att få munkavel. Den dagen skall man kunna säga, att den politik, som följts med envishet och förbittring av Moskva alltsedan dess representanter kom till Spanien hemfört segern.

Men – är det för den skull som så många tusen människor offrat sina liv?

Marcel Ollivier

Förföljelsen mot POUM kan leda till fascismens seger⁴⁴

Regeringen slår sönder den antifascistiska fronten. Stark internationell kritik mot våldsdådet.

En våg av protest sprider sig genom den internationella arbetarrörelsen på grund av undertryckandet av det spanska arbetarpartiet POUM och mot häktningen av hundratals av dess aktivaste och kampdugligaste medlemmar på uppdyktade anklagelser för förräderi och spioneri.

I Spanien har regeringen infört en sträng censur av alla nyheter rörande aktionen mot POUM. Det är emellertid känt att förföljelsen nu riktar sig även mot aktiva medlemmar i andra organisationer. Sex tyska antifascister, medlemmar i Kommunistiska oppositionen, har häktats i Katalonien anklagade för ”högförräderi mot spanska revolutionen”. Sanningen är att alla sex gav alla sina krafter åt revolutionens sak, och två av dem – Walter Schwartz och Karl Heidenreich – har kämpat i den spanska milisen mot fascisterna. Den engelska tidningen Manchester Guardian skriver om dessa häktningar: ”Att särskilt de eller POUM över huvud taget har samverkat med Franco kan inte alls komma i fråga. De är offer för den sekteristiska kommunistiska förföljelse mot ’trotskismen’ som pågår över hela världen”.

Hemliga rättegångar.

Fenner Brockway. ILP:s sekreterare, befinner sig i Valencia för att hos regeringen kräva en rättvis rättegång för alla de anklagade. Den trängande nödvändigheten av detta krav framgår av meddelandet om upprättandet i Valencia av en specialdomstol för behandling av anklagelser om förräderi och spioneri. Denna domstols förhandlingar kommer att vara hemliga.

Samtidigt ökas tecknen på att kommunisterna i sin iver har gått för långt för sitt eget bästa. Tidningen Berner Tagwacht meddelar att Prieto-Negrín-regeringen håller på att avskeda kommunisterna från alla kommissarieposter i armén och att kommunisternas strävan för sammanslutning med socialdemokratiska partiet delvis syftar till ett återvinnande av dessa nyckelpositioner.

I ett manifest som publicerats av CNT förklaras att CNT ”anser att regeringens undertryckningspolitik utgör ett hot mot enheten av alla antifascistiska krafter och kanske sålunda kommer att bidra till fascismens triumf”.

Spaniens arbetarmassor vet att regeringen inte representerar dom – att den representerar endast den yttersta högern av de antifascistiska krafterna (vilken omfattar element som är beredda att träffa överenskommelse med Franco eller med engelska och franska regeringarna)

---

⁴⁴ FD 13.7 -37

samt kommunisterna. De litar inte på regeringen – eller på kommunisterna, vilka anser revolutionärernas nederlag minst lika viktigt som fascisternas. Den känslan sprider sig att ett ”demokratiskt” Spanien med en liberal regering har mindre utsikt att vinna kriget än ett revolutionärt Spanien med arbetarregering.

Protester från olika läger.

T.o.m. den engelske socialdemokraten sir Walter Citrine, som ingalunda kan anklagas för att hysa revolutionära sympatier, uttalar med anledning av aktionen mot POUM förhoppningen att ”inga andra än demokratiska metoder kommer att användas av de spanska kamraterna. Det går otäcka rykten beträffande den förestående aktionen mot POUM. Ingenting skulle uppröra den brittiska arbetarklassen än skjutandet av socialister”.

I CNT:s informationsbulletin skrives:

”Förföljelserna kan inte gillas av någon som är fri från sekterism och måste chockera stora massor av revolutionära arbetare. Och förskräckliga konsekvenser för oss alla kan i sanning följa på denna chock. Men än mer, vi arbetare i CNT ser i denna kampanj ett exempel på reaktionär fräckhet. I det förflutna har man kämpat endast mot POUM, nu kommer kampen att vändas även mot CNT, lik väl som mot medlemmar av UGT som vägrar att böja sig för utländskt inflytande och önskar skapa sådana sociala och politiska förhållanden som är oundgängliga för vår seger. Vi ser nu att man inte tar hänsyn till det arbete som utförts av dem som nu är föremål för de mest orättfärdiga attacker, Largo Caballero, Pascual Tomas, Ricardo Zabalza, Carlos Rubiera. Baraibar och andra män med stor prestige bland arbetarna bekämpas nu i en kampanj som är lika ohederlig som den är våldsam, av samma element som leder förföljelserna mot POUM. Vi kan vänta vad som helst från denna kampanj. Vi upprepar: vad som helst.”

Tidningen Berner Tagwacht skriver:

Vi tillfogar vår protest mot användandet av fasansfulla metoder vid förföljelsen av en revolutionär opposition, metoder, som redan är kända från de s.k. trotskistprocesserna i Moskva. Den spanska frihetskampen skadas allvarligt av denna förföljelse mot den spanska arbetarklassens mest avancerade element. Vi anser att meningsskiljaktigheterna mellan arbetarpartier borde diskuteras på ett förnuftigt sätt enligt reglerna för arbetarnas inre partidemokrati, och inte med förgiftade vapen, brutalt våld och vedervärdigt förtal. Endast när arbetarpartierna upprätthåller politisk anständighet inbördes kan de hoppas vinna arbetarklassens förtroende.

Den i Paris utkommande antifascistiska tyska tidningen Neue Tagebuch skriver:

”Sedan Caballeros fall angriper den spanska regeringen särskilda flyglar i sin egen front med o-barmhärtig stränghet, och det förefaller som om Caballeros fall faktiskt berodde på hans motstånd mot dessa våldsamma brodermördande strider. Nu har det gått så långt att sentida händelser i Ryssland tycks överföras till Spanien, detta mitt under ett inbördeskrig. Faktiskt är likheten slående. POUM-ledarna häktades inte för sin radikala propaganda och inte för sin ovälkomna kritik av Stalin och Komintern (vilken troligen var den verkliga orsaken), utan på anklagelsen att vara ”spioner och förrädare som arbetade för Franco”! Faktiskt framkommer inga bevis, och fackföreningsmän och syndikalister har protesterat mot likvideringen av POUM och häktningen av dess ledare. Man kan inte påstå att ett dylikt tillvägagångssätt stärker det antifascistiska Spanien. Fortsätter det kommer det säkert att leda till katastrof”.

Kommunistisk förfalskning i förföljelsen mot POUM.⁴⁵

Intet stöd för anklagelsen för spioneri och Francoförbindelser. 49 utländska socialister hungerstrejkar i vidriga fängelser.

Paris, onsdag.

---

⁴⁵ FD 15.7 -37

Oroad av meddelandena om förföljelsen mot P.O.U.M. (Arbetarpartiet för marxistisk enhet), häktningen av dess ledare, hundratals av dess medlemmar och talrika utlänningar, samt anklagelsen för förräderi och spionage till förmån för Franco och de båda fascistiska interventionsmakterna, hade kamrat *Fenner Brockway*, sekreteraren för det oavhängiga brittiska arbetarpartiet (I.L.P.) begett sig till Spanien. Sedan han i Barcelona och Valencia inhämtat upplysningar hos olika arbetarorganisationer och den spanska regeringen, har han nu återvänt hit. Vi har haft tillfälle att i Paris föra ett ingående samtal med honom om läget i Spanien. Fenner Brockway berättade:

”Brevet till Franco” förfalskning.

Kärnan i anklagelsen mot P.O.U.M.-ledarna är som bekant ett i den utländska pressen offentliggjort brev från en påstådd Franco-agent, vilket påträffats i Chiles (icke, som eljest påståtts i Perus) legation. I detta till ”generalissimon” Franco riktade brev betecknas P.O.U.M.-ledaren N... (härmed menas Andrés Nin) som Francos, Hitlers och Mussolinis direkta medhjälpare på grundval av en sluten överenskommelse. Jag kan fastslå att ingen enda av de högt stående personer, med vilka jag talade, tror på dokumentets äkthet och beskyllningarnas sannolikhet. I anklagelseakterna, som de huvudanklagades försvarsadvokat deputeranden Pavón från Zaragoza för några dagar fick se, *finns icke detta dokument upptaget*. Både inrikes- och justitieministern förklarade att de officiellt icke hade någon vetskap om dokumentet. På en presskonferens upplästes det som ”officiöst” och uttryckligen ej som ”officiellt”. Utländska pressrepresentanter, vilka var närvarande vid tillfället förklarade att de icke tar någon notis om dokumentet, emedan det icke meddelats officiellt och uppenbarligen var en förfalskning. I Spanien har det endast offentliggjorts av den kommunistiska pressen.⁴⁶

Häftig proteststorm mot förföljelserna.

Förföljelserna mot P.O.U.M. och medlemmar av andra organisationer inleddes den 16 juni *på initiativ av det kommunistiska partiet utan den katalanska regeringens kännedom*. Både *president Companys* och *regeringsmedlemmarna från C.N.T., U.G.T och arrendatorförbundet ”Rabassairos”* har protesterat hos centralregeringen mot förföljelserna.

Miravittles har framfört protesten till Valencia. Protesten har icke blivit offentliggjord. C.N.T. höll den 8 juli i Valencia ett stort möte, vid vilket förre ministern Vázquez talde om förföljelserna. Resolutionen på detta möte föll offer för presscensuren, men Vázquez föredrag har utkommit som broschyr. Largo Caballero förklarade för Fenner Brockway att varken han eller – så vitt han ansåg – majoriteten inom U.G.T. är övertygad om beskyllningens riktighet. Han mottog väldiga massor av protesttelegram både från de lokala fackorganisationerna och från fronten. U.G.T.:s nationalråd kommer i den närmaste tiden att hålla ett möte och likaledes taga ställning till förföljelserna. Krigsminister Prieto försäkrade att han icke visste varför befälhavaren Rovira blivit häktad. Prieto hade anordnat en enquete.

Inga utländska advokater får närvara vid rättegången.

Brockway lyckades få ett telefonsamtal med inrikesministern, som befann sig i Madrid. Denna försäkrade honom att de häktade medlemmarna av P.O.U.M.:s centralkommitté (Nin, Gorkin, Andrade, Arquer och Bonnet) ännu är vid liv; de skulle i de närmaste dagarna överföras till Valencia. Försvarsadvokaten skulle till slutet av veckan vara i besittning av ankla-

⁴⁶ Detta förfalskade ”Nin-brev” var inte unikt i sitt slag. I sina ansträngningar att knyta POUM till samarbete med Franco, Hitler & Co framställde GPU/NKVD:s agenter åtskilliga mer eller mindre klumpigt gjorda ”komprometterande dokument”, som även spreds via skrifter, av vilka de mest kända är Max Riegers *Espionaje en España* (Spionage i Spanien) och Georges Sorias *El trotskismo al servicio de Franco* (Trotskismen i Francos tjänst). Båda dessa finns nu utgivna av förlaget Ediciones Espuela de Plata, 2007, under titeln *Espionaje en España*. Denna upplaga är även försedd med en förklarande inledning av den katalanske historikern Pelai Pagés.

gelseskriften, rättegångsförhandlingarna skulle vara offentliga och icke äga rum inför en specialdomstol. Dessa fem punkter bekräftade justitieministern i ett brev till Fenner Brockway, men tillade därvid att utländska advokater icke finge tillträde. Utrikesminister Giral förklarade att en anklagelse för spioneri och förbindelse med fienden väl knappast kunde komma ifråga. Anklagelsen kommer sannolikt att lyda up upphetsning till majrevolten och uppmaning att icke lämna ifrån sig vapen. Det vore väl möjligt att vissa element inom P.O.U.M. är misstänkta för spionage, men *i intet fall gäller detta partiledningen*. (Naturligtvis finns det spioneri inom alla organisationer. För någon tid sedan upptäcktes i Valencia en dylik spionerorganisation med några hundra medlemmar, vilka nästlat sig in i de mest olika arbetarorganisationer. Betecknande nog offentliggjorde polisen bara namnen på *en* person, som haft medlemsbok i P.O.U.M.)

Kommunisterna skyr inga medel.

Alla dessa förklaringar av ministrarna skulle kunna lugna en och låta en hoppas att det icke skulle komma till en hotande justitieförbrytelse. Men man måste veta att de som iscensatt hela förföljelsen – kommunisterna – icke ryggar tillbaka för någon utpressning för att genomdriva sitt syfte. Med hänsyn till återverkningarna vid fronten har de andra organisationerna, särskilt C.N.T. hittills åsett denna verksamhet med yttersta reservation.

Hungerstrejk

De häktade utlänningarna förhöres under medverkan av respektive lands kommunister, och av dessas utlåtande beror avgörandet om deras frigörande ur häktet. I Barcelona har 57 häktade, därav 47 utlänningar igångsatt hungerstrejk. De framställer fem krav: 1) anklagelse eller frikännande; 2) rätt att tala med sin konsul; 3) tillåtelse att anlita en försvarsadvokat; 4) bättre celler (många saknar ljus och vimlar av ohyra); 5) rikligare kost (det vanka två gånger om dagen en tallrik soppa och två små brödstycken). Några kamrater har lyckats få sina landsmän frigivna, sedan de framställt alternativet, antingen anklagelse eller frigivande. Men helt oklart är det öde, som drabbat de politiska emigranter, vilka begett sig till fronten i Spanien, särskilt gäller detta tyskar och italienare. Man måste få en utväg att hjälpa dem.

Kommunisternas ansvariga för Smillies död.

I detta sammanhang är det viktigt vad Fenner Brockway konstaterat om Bob Smillies död (Smillie var sonson till den store engelske gruvarbetarledaren). Bob Smillie befann sig i Spanien som representant för I.L.P.-ungdomen och hade stått i förbindelse med Juventud Comunista Ibérica (P.O.U.M.:s ungdomsförbund). Vid sin återresa blev han häktat vid gränsen under någon förevändning. I fängelset insjuknade han i blindtarmsinflammation. *Fastän fängelsedirektören och läkaren krävde hans överflyttande till et sjukhus, vägrade den av kommunisterna kontrollerade polisen en hel vecka att ge tillstånd därtill. Slutligen fördes Smillie döende till sjukhuset.* Fängelsedirektören har avlämnat en skriftlig bekräftelse härom till P.O.U.M.:s sekreterare Gorkin. Då Gorkin häktades, fann man detta brev hos honom och fängelsedirektören blev då genast avskedad.

Fenner Brockways totalintryck är att kommunisterna i Spanien vill genomföra sin diktatur med alla förtalets och terrorns medel mot sina direkta motståndare samt genom utpressning mot alla andra organisationer. Därigenom äventyra direkt segern över Franco, och i den internationella arbetarrörelsen införes metoder som – om de röner framgång – kommer att tillintetgöra hela arbetarrörelsen.

Slutkommentar

Vi har ovan redovisat *Folket Dagblads* skrivelser om POUM under våren 1937. Vi har lagt särskild vikt vid förföljelserna mot POUM under första månaden efter det att partiet förbjöds (mitten av juni – mitten av juli). Förföljelse drabbade även andra delar av arbetarrörelsen i Spanien – särskilt anarkosyndikalister – fast alls inte i lika stor omfattning som POUM.

Angreppet mot POUM kulminerade med en rättegång ett drygt år senare – en rättegång som blev ett dundrande fiasko för stalinisterna (t ex godtogs inga av de åtalspunkter som gällde samarbete med fascisterna) – men denna historia dokumenteras separat.⁴⁷

Förföljelsen av POUM och andra delar av den icke-stalinistiska arbetarrörelsen i Spanien var inte bara en tragedi för de individer och organisationer som råkade illa ut, utan det värsta var den demoraliserade effekt det hela fick, särskilt i Spanien, men även internationellt. Terrorn i det republikanska lägret orsakade obotliga skador på den antifascistiska kampen och är *en* viktig orsak till att Franco till slut segrade. Detta är de flesta seriösa historiker idag överens om, även de som inte har särskilt mycket till övers för POUM:s och CNT:s politiska inriktning. Som ett ganska representativt exempel på hur historiker ser på dessa händelser citerar vi Antony Beevors slutord i kapitlet om dessa händelser i hans bok om spanska inbördeskriget:

Det har förflutit så lång tid sedan skenrättegångarna i Moskva och kriget i Spanien att vi i dag har svårt att förstå den stämning som rådde 1937. Att någon överhuvudtaget kunde sätta tilltro till de anklagelser om fascism som riktades mot POUM framstår som obegripligt, och det är lika svårt att förstå varför regeringen inte gjorde någonting för att sätta stopp för stalinisternas lumpna krig mot Nin och dennes anhängare, vilka torterades och ”försvann”. Man hade låtit ”disciplinapparaten” ta över, men den saknade nu den kraft som ett folkligt stöd gav. För många verkade det finnas få ideal kvar att försvara. Anarkistteoretikern Abad de Santillán anmärkte: ”Det spelade ingen roll om Negrín segrade tillsammans med sina kommunistkohorter eller om Franco segrade tillsammans med sina italienare och tyskar, resultatet skulle ändå bli detsamma för oss.”⁴⁸

Martin F (i september 2008)

⁴⁷ Se [Processen mot POUM - Artiklar ur Folkets Dagblad och Arbetaren](#)

⁴⁸ A. Beevor, *Spanska inbördeskriget*, Historiska media 2006, sid 316. Se även vad Hugh Thomas skriver om dessa händelser i *Spanska inbördeskriget*: Större delen av bokkapitlet 39, ”Nin arresteras och mördas – följer och sensmoral”, återges i artikeln [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#)